

วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง
พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๕ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)
วันจันทร์ที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

อ.พ. ๙/๒๕๕๕

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย ศาลฎีกา ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ แต่เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน จึงต้องเสนอให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาลงนามรับรอง และนายกรัฐมนตรี (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) ได้พิจารณาลงนามรับรองเมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ และได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ และรอการพิจารณารับหลักการในวาระที่หนึ่งของสภาผู้แทนราษฎร จนมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ต่อมา คณะรัฐมนตรี (ชุดที่มีนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี) ได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไป ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อไป ประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงอนุญาตให้

บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔

โดยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฯ ด้วยคะแนนเสียง ๓๖๘ เสียง ไม่รับหลักการ (ไม่มี) งดออกเสียง (ไม่มี) ไม่ลงคะแนนเสียง ๑ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๑ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นคณะกรรมการฯ และกำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน

ต่อมา ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว โดยพิจารณาในวาระที่สอง เรียงตามลำดับมาตรา และลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยมีมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง ๓๗๙ เสียง ไม่เห็นชอบ ๔ เสียง งดออกเสียง ๑๑ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง ๓ เสียง ทั้งนี้ เพื่อเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๖

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

อนึ่ง ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้
ลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ
วิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
พระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ด้วยคะแนนเสียง ๓๕๘ เสียง ไม่เห็นชอบ ๓ เสียง
งดออกเสียง ๒๖ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง
๒ เสียง

**ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
พระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
มีหลักการและเหตุผล ดังนี้**

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มตำแหน่ง
รองอธิบดีผู้พิพากษามาตร (มาตรา ๑๓)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของอธิบดี
ผู้พิพากษามาตรและรองอธิบดีผู้พิพากษามาตร
(มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙)

เหตุผล*

เนื่องด้วยปริมาณงานตุลาการและ
งานธุรการคดีของศาลยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้น
เป็นลำดับ แต่ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลงานของ
ศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาคมีอธิบดีผู้พิพากษา
ภาคเพียงคนเดียวไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติราชการ ทำให้
ราชการของศาลยุติธรรมไม่อาจดำเนินไปได้ด้วย
ความสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

* คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎร มีข้อสังเกตว่า เห็นควรแก้ไขถ้อยคำในเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้สอดคล้องกับถ้อยคำตาม
มาตรา ๑๙๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ และที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้เห็นด้วยกับ
ข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญดังกล่าว รายละเอียด
ปรากฏตามหน้า ๒๑ - ๒๓

และปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นดังกล่าวส่งผลต่อ
ระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษาคดีของ
ศาลชั้นต้น ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของ
ศาลชั้นต้นมีความล่าช้ากระทบต่อการอำนวย
ความยุติธรรมแก่ประชาชนและคู่ความในคดี
ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการคดีและ
การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรม
เป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความยุติธรรม
ให้กับประชาชนและคู่ความในคดี สมควรแก้ไข
เพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรมโดยกำหนด
ตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษามาตร และอำนาจ
หน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษามาตรและรองอธิบดี
ผู้พิพากษามาตร จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

**ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
พระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
มีเนื้อหา รวมทั้งสิ้น ๗ มาตรา สรุปสาระสำคัญ
ได้ดังนี้**

๑. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติ นี้ เรียกว่า
“พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญ
ศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.” (ร่างมาตรา ๑)

๒. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติม
พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

๓. วันใช้บังคับ

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ
เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันถัดจาก
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
(ร่างมาตรา ๒)

๔. บทรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ประธานศาลฎีการักษาการตาม
พระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๗)

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว
.....

๕. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๕.๑ แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มตำแหน่ง โดยกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละสามคน แต่ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกา จะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคมากกว่าสามคนแต่ไม่เกินหกคนก็ได้

ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาภาค ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ที่มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน แต่ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนดังกล่าว ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

ทั้งนี้ ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาภาคไม่ได้ (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

๕.๒ แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อกำหนดอำนาจของรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคในการสั่ง คำร้องคำขอต่าง ๆ ที่ยื่นต่อตนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) และให้มีหน้าที่ช่วยอธิบดีผู้พิพากษาภาคตามที่อธิบดีผู้พิพากษาภาคมอบหมาย (ร่างมาตรา ๔ เพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๑๔)

๕.๓ แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อกำหนดอำนาจของรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ในระหว่างการพิจารณาคดีใดที่อยู่ในศาลชั้นต้น ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้นไม่อาจจะนั่งพิจารณาคดีต่อไป ให้รองอธิบดี

ผู้พิพากษาภาคมีอำนาจนั่งพิจารณาคดีแทนผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้นได้ (ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘ (๓))

๕.๔ แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อกำหนดอำนาจของรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ในระหว่างการทำคำพิพากษาคดีใดที่อยู่ในศาลชั้นต้น ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้นไม่อาจจะทำคำพิพากษาในคดีนั้นต่อไปได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคมีอำนาจลงลายมือชื่อทำคำพิพากษาแทนผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้นตลอดจนมีอำนาจทำความเห็นแย้งได้ หลังจากได้ตรวจสำนวนคดีนั้นแล้ว (ร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๙ (๓))

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ประมวลและรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ในกระบวนการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้ว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ โดยมีเนื้อหา แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข) กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ภาคผนวก

- : พระธรรมนูญศาลยุติธรรม
- : ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
- : รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร
- : ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

เอกสารประกอบการพิจารณาฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงานด้านนิติบัญญัติของวุฒิสภา โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาโดยเฉพาะ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายนัท ผาสุข	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นางสาวสุพัตรา วรรณศิริกุล	หัวหน้ากลุ่มงานกฎหมาย ๑
นางสาวธนพร เกิดผล นิตกรปฏิบัติการ	นายสุภณัฐ ศิริทอง วิทยากรปฏิบัติการ
นางพวงผกา วรศิลป์ เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	นางสาวนิตยา นาคเกษม เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
นางกิตติมา อรุณพูลทรัพย์	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน
กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๘๘	

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกวุฒิสภา และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมวุฒิสภา สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์วุฒิสภา www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ ณ ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมายวุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา ก

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

• ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ) ๑

• สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ๖

• ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ๙

๑. สรุปประเด็นและผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ

๑.๑ สรุปประเด็นที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ ๙

๑.๒ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ ๑๔

๒. สรุปประเด็นและผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง ชั้นพิจารณา
เรียงตามลำดับมาตรา

๒.๑ สรุปประเด็นที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ ๑๔

๒.๒ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ๑๙

๓. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม ๒๑

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)
กับ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว) ๒๕

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

• บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. - ๑ -

• ความเป็นมาของศาลยุติธรรม..... - ๒ -

• แผนภูมิโครงสร้างศาลยุติธรรม..... - ๑๐ -

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- รายชื่อศาลทั่วราชอาณาจักร - ๑๑ -
- สถิติการตรวจสำนวนของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาตร ๑ - ๙ - ๒๕ -
- สรุปสถิติคดีสำนวนที่ส่งตรวจของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาตร ๑ - ๙..... - ๓๓ -
- บทความและข่าวสารจากสื่อมวลชน
 - แนวทางการดำเนินงานศาลยุติธรรม ปี ๕๕ เปิดทำการ ๗ วันต่อสัปดาห์..... - ๓๔ -
 - ให้อำนาจศาลยุติธรรม เพิ่มจำนวนรองอธิบดีผู้พิพากษามาตร..... - ๓๕ -

ภาคผนวก

- : พระธรรมนูญศาลยุติธรรม (๑)
- : ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ) (๑๓)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)..... (๒๑)
- : รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎร (๓๑)
- : ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว (๔๓)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นการอภิปราย
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ความเป็นมา

ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย ศาลฎีกา ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ แต่เนื่องจาก ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน จึงต้องเสนอให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาถ้อยคำรับรอง และนายกรัฐมนตรี (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) ได้พิจารณาถ้อยคำรับรองเมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ และได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ และรอการพิจารณารับหลักการในวาระที่หนึ่งของสภาผู้แทนราษฎร จนมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ต่อมา คณะรัฐมนตรีชุดที่มีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ร้องขอให้ รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อไป ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบแล้ว ประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงอนุญาตให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ โดยร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีหลักการและเหตุผล ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค (มาตรา ๑๓)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค (มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙)

เหตุผล

เนื่องด้วยปริมาณงานตุลาการและงานธุรการคดีของศาลยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้น เป็นลำดับ แต่ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลงานของศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาคมีอธิบดีผู้พิพากษาภาคเพียงคนเดียวไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติราชการ ทำให้ราชการของศาลยุติธรรมไม่อาจดำเนินไปได้ด้วยความสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นดังกล่าวส่งผลต่อระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นมีความล่าช้ากระทบต่อการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและคู่ความในคดี ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการคดีและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและคู่ความในคดี สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรมโดยกำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค และอำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ) ในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ จากนั้น ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียง ๓๖๘ เสียง ไม่รับหลักการ (ไม่มี) งดออกเสียง (ไม่มี) ไม่ลงคะแนนเสียง ๑ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญคณะหนึ่ง จำนวน ๓๑ คน^๑ เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นคณะกรรมการธิการ และกำหนดแปรญัตติ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ข้อ ๑๒๓^๒ ภายในกำหนด ๗ วันนับแต่วันถัดจากวันที่สภาผู้รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

คณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๑ คน ประกอบด้วย

๑. นายพีรพันธุ์ พาลุสุข	ประธานคณะกรรมการธิการ
๒. นายวิรัตน์ กัลยาศิริ	รองประธานคณะกรรมการธิการ คนที่หนึ่ง
๓. นายพิชิต ชื่นบาน	รองประธานคณะกรรมการธิการ คนที่สอง
*๔. นายชาญณรงค์ ปรานีจิตต์	รองประธานคณะกรรมการธิการ คนที่สาม
*๕. นายพงษ์เดช วานิชกิตติกุล	เลขานุการคณะกรรมการธิการ
๖. นายณรงค์ ดุติง	โฆษกคณะกรรมการธิการ
๗. นายสิงห์ทอง บัวชุม	โฆษกคณะกรรมการธิการ
๘. นายพีรพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค	กรรมการที่ปรึกษา
*๙. นายวีระพล ตั้งสุวรรณ	กรรมการที่ปรึกษา
๑๐. นางวันเพ็ญ พร้อมพัฒน์	กรรมการที่ปรึกษา
๑๑. นายนิพนธ์ บุญญามณี	กรรมการที่ปรึกษา
๑๒. นายพินิจ จันทร์สมบูรณ์	กรรมการที่ปรึกษา

^๑ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๓ วรรคสอง บัญญัติว่า

“การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญ ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อมีจำนวนไม่เกินหนึ่งในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา

ฯลฯ

ฯลฯ”

^๒ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๓ บัญญัติว่า

“การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติชั้นคณะกรรมการที่สภาตั้ง สมาชิกผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ ก็ให้เสนอคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่สภาผู้รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ เว้นแต่สภาจะได้อำนาจเวลาแปรญัตติสำหรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้เป็นอย่างอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ”

* หมายถึง กรรมการในสัดส่วนของรัฐบาล

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

๑๓. นายเกียรติ สิทธิอมร	๑๔. นายชุมสาย ศรียาภัย
๑๕. นายเชิดชัย ตันติศิรินทร์	๑๖. นายชูการ์โน้ มะทา
๑๗. นายธนิช มาสีพิทักษ์	๑๘. นายนริศ ขำนุรักษ์
*๑๙. นางสาวนริศรา แดงไผ่	๒๐. นายประสิทธิ์ วุฒินันชัย
๒๑. นายรณเทพ อนุวัฒน์	๒๒. นายวัชระ เพชรทอง
๒๓. นายวิภูแถลง พัฒนภูมิไท	๒๔. นายศุภชัย ใจสมุทร
๒๕. นายสมคิด เชื้อคง	๒๖. นายสมมติ เบ็ญจลักษณ์
*๒๗. นายสมหมาย กู้ทรัพย์	๒๘. พันโท สินธพ แก้วพิจิตร
๒๙. นายสุชาติ ภิญโญ	๓๐. นายสุรเชษฐ์ แวอาแซ
๓๑. นายอนันต์ ศรีพันธุ์	

เมื่อคณะกรรมการวิสามัญฯ พิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ พร้อมด้วยรายงานการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญฯ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร^๓ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) ในวันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ซึ่งที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในวาระที่สอง ขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) ในวันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ โดยพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง และได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่งตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๐^๔ โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำแต่อย่างใด

เมื่อจบการพิจารณาในวาระที่สอง ขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราแล้ว ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม โดยลงมติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ด้วยคะแนนเสียง ๓๗๙ เสียง ไม่เห็นชอบ ๔ เสียง งดออกเสียง ๑๑ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง ๓ เสียง แล้วส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย^๕

^๓ โปรดดูรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในภาคผนวก หน้า (๓๑)

^๔ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๐ บัญญัติว่า

“เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๒๙ จนจบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจจะขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่ยังเห็นว่าขัดแย้งกันอยู่”

^๕ โปรดดูร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ในภาคผนวก หน้า (๔๓)

* หมายถึง กรรมการในสัดส่วนของรัฐบาล

ข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญ

คณะกรรมการการวิสามัญฯ ได้เสนอข้อสังเกตต่อสภาผู้แทนราษฎรโดยเห็นควรแก้ไขเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้สอดคล้องกับถ้อยคำตามมาตรา ๑๘๗ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และเสนอเกี่ยวกับการเพิ่มจำนวนผู้พิพากษาเพื่อแก้ปัญหาการพิจารณาคดีที่ล่าช้า การพิจารณานำทางเลือกอื่นมาใช้แทนการดำเนินคดีอาญาปกติเพื่อลดปริมาณคดีที่จะมาสู่ศาล การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพิจารณาคดีของศาล การแก้ไขระบบการนัดพิจารณาคดีต่อเนื่อง และเสนอแนวทางแก้ไขหรือลดปัญหาความรุนแรงและสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ โดยลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ ด้วยคะแนนเสียง ๓๕๘ เสียง ไม่เห็นชอบ ๓ เสียง งดออกเสียง ๒๖ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง ๒ เสียง โดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งรายงานและข้อสังเกตไปยังคณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาตามข้อสังเกตข้างต้น ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๕^๖ และเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของวุฒิสภาต่อไป

อนึ่ง เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ในวาระที่หนึ่งแล้ว ประธานวุฒิสภาได้พิจารณาและมีดำริให้คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาว่า จะเห็นสมควรมอบหมายให้คณะกรรมการวิสามัญประจำวุฒิสภาคณะใด หรือจะเสนอให้วุฒิสภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นเพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๖^๗ ซึ่งในคราวประชุมคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณา (ชุดที่ ๒) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๕

^๖ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๕ บัญญัติว่า

“เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่า ได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติมติของคณะกรรมการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องควรทราบหรือควรปฏิบัติให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณา และให้นำความในข้อ ๘๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

^๗ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๖ บัญญัติว่า

“ในกรณีที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมิมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติใดในวาระที่หนึ่งแล้ว ประธานวุฒิสภาอาจพิจารณามอบหมายให้คณะกรรมการวิสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดคณะหนึ่งที่เกี่ยวข้อง หรือวุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวนไม่เกินสิบห้าคน แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นเฉพาะกรณีไปก็ได้ และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป”

คณะกรรมการการวิสามัญกิจการวุฒิสภาได้พิจารณาและเห็นควรมอบหมายให้คณะกรรมการการยุติธรรมและการตำรวจ วุฒิสภา เป็นผู้พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไป

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว
.....

สาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค (มาตรา ๑๓)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค (มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙)

๑.๒ เหตุผล*

เนื่องด้วยปริมาณงานตุลาการและงานธุรการคดีของศาลยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ แต่ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลงานของศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาคมีอธิบดีผู้พิพากษาภาคเพียงคนเดียวไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติราชการ ทำให้ราชการของศาลยุติธรรมไม่อาจดำเนินไปได้ด้วยความสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นดังกล่าวส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นมีความล่าช้ากระทบต่อการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนและคู่ความในคดี ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการคดีและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชนและคู่ความในคดี สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรมโดยกำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค และอำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

* คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎรมีข้อสังเกตว่า เห็นควรแก้ไขถ้อยคำในเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้สอดคล้องกับถ้อยคำตามมาตรา ๑๙๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้เห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญดังกล่าว รายละเอียดปรากฏตามหน้า ๒๑ - ๒๓

๔. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๕. บทรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๖. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๖.๑ แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มตำแหน่ง โดยกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคภาคละสามคน แต่ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกา จะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคมากกว่าสามคนแต่ไม่เกินหกคนก็ได้ และกำหนดบุคคลผู้ทำการแทนในตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาภาค (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละหนึ่งคน จำนวนเก้าภาค มีสถานที่ตั้งและเขตอำนาจตามที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา กับให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละสามคน ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกาจะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคมากกว่าสามคนแต่ไม่เกินหกคนก็ได้

เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาภาคว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้ผู้ที่มิมีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้”

๖.๒ กำหนดให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคมีอำนาจในการส่งคำร้องคำขอต่าง ๆ ที่ยื่นต่อตนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ และให้มีหน้าที่ช่วยอธิบดีผู้พิพากษาภาคตามที่อธิบดีผู้พิพากษาภาคมอบหมาย (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๔ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

“ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคเป็นผู้พิพากษาในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจด้วย โดยให้มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) และให้มีหน้าที่ช่วยอธิบดีผู้พิพากษาภาคตามที่อธิบดีผู้พิพากษาภาคมอบหมาย”

๖.๓ แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อกำหนดอำนาจของรองอธิบดีผู้พิพากษามาตร ในกรณีที่มี เหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ในระหว่างการพิจารณาคดีใดที่อยู่ในศาลชั้นต้น ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้นไม่อาจจะนั่งพิจารณาคดีต่อไป ให้รองอธิบดีผู้พิพากษามาตรมีอำนาจนั่งพิจารณาคดีแทนผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะ ในการพิจารณาคดีนั้นได้ (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๒๘ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษามาตร ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือรองอธิบดีผู้พิพากษามาตรชั้นต้น รองอธิบดีผู้พิพากษามาตร หรือผู้พิพากษา ในศาลชั้นต้นของศาลนั้น ซึ่งอธิบดีผู้พิพากษามาตรชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษามาตร หรือผู้พิพากษา หัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี มอบหมาย”

๖.๔ แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อกำหนดอำนาจของรองอธิบดีผู้พิพากษามาตร ในกรณีที่มี เหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ในระหว่างการทำคำพิพากษาคดีใดที่อยู่ใน ศาลชั้นต้น ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้นไม่อาจจะทำคำพิพากษา ในคดีนั้นต่อไปได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษามาตรมีอำนาจลงลายมือชื่อทำคำพิพากษาแทน ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้น ตลอดจนมีอำนาจทำความเห็นแย้งได้ หลังจากได้ ตรวจสอบสำนวนคดีนั้นแล้ว (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๒๙ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษามาตรชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษามาตร รองอธิบดีผู้พิพากษามาตรชั้นต้น รองอธิบดีผู้พิพากษามาตร หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี”

**ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญๆ
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)**

๑. สรุปประเด็นและผลการพิจารณาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย ศาลฎีกา ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และรอการพิจารณารับหลักการในวาระที่หนึ่งของสภาผู้แทนราษฎรชุดที่แล้ว จนมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร ต่อมา คณะรัฐมนตรีชุดที่มีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไป ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้มีมติเห็นชอบแล้ว ประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงอนุญาตให้บรรจรร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และเข้าสู่อภิปรายของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔

๑.๑ สรุปประเด็นที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ

ก่อนที่ที่ประชุมจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประชุมได้อนุญาตให้ นายสมศักดิ์ จันทรา รองประธานศาลฎีกา นายชาญณรงค์ ปรานีจิตต์ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ประจำสำนักประธานศาลฎีกา และนายพงษ์เดช วานิชกิตติกุล ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ประจำสำนักประธานศาลฎีกา เข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุม^๑

ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้แถลงหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

^๑ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๒๔ บัญญัติว่า

“ในกรณีที่สภาพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับศาล องค์การตามรัฐธรรมนูญ หรือหน่วยงานอื่นที่กฎหมายกำหนดให้ต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสภา ให้ผู้แทนขององค์กรนั้นมีสิทธิเข้าแถลงหรือชี้แจงต่อที่ประชุมได้ เมื่อประธานอนุญาต

ฯลฯ

ฯลฯ”

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

นายสมศักดิ์ จันทรา รองประธานศาลฎีกา ได้แถลงหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค (มาตรา ๑๓)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค

(มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙)

เหตุผล

เนื่องด้วยปริมาณงานตุลาการและงานธุรการคดีของศาลยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ แต่ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลงานของศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาคมีอธิบดีผู้พิพากษาภาคเพียงคนเดียวไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติราชการ ทำให้ราชการของศาลยุติธรรมไม่อาจดำเนินไปได้ด้วยความสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นดังกล่าวส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นมีความล่าช้ากระทบต่อการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและคู่ความในคดี ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการคดีและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและคู่ความในคดี สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรมโดยกำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค และอำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภายหลังจากที่นายสมศักดิ์ฯ ได้แถลงหลักการและเหตุผลเสร็จแล้ว ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรว่า ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีสาระสำคัญเพื่อแก้ไขปัญหาค่าล่าช้าในการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรม อันเนื่องมาจากไม่มีบุคลากรปฏิบัติราชการ ซึ่งส่งผลกระทบต่ออำนวยความสะดวกของศาลฯ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม โดยการกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค ทำหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานของอธิบดีผู้พิพากษาภาค รวมทั้งเป็นผู้ทำการแทนการอธิบดีผู้พิพากษาภาค

ความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีดังต่อไปนี้

สำหรับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ฉบับนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความเห็นพ้องด้วยในหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติฯ โดยมีการอภิปรายอย่างกว้างขวางในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

การอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน เป็นภารกิจที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งของศาลยุติธรรม แต่โดยเหตุที่ปริมาณคดีในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับพระธรรมนูญศาลยุติธรรมฉบับปัจจุบัน มิได้กำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษามาแล้วแต่อย่างใด ดังนั้น หากอธิบดีผู้พิพากษามาไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้ก็จะมีผู้ทำการแทน กรณีจึงส่งผลกระทบต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ความสะดวกรวดเร็ว และประสิทธิภาพในการให้บริการของศาลยุติธรรม

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงเป็นการเหมาะสมที่จะกำหนดให้มีผู้ทำการแทนอธิบดีผู้พิพากษามาไว้ในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

อย่างไรก็ตาม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีข้อสังเกตหลายประการที่ต้องพึงพิจารณาประกอบ กล่าวคือ

๑) โดยหลักการแล้ว รองอธิบดีผู้พิพากษามาควรมีอำนาจหน้าที่ประจำคือ เป็นผู้ช่วยอธิบดีผู้พิพากษามาในการตรวจสำนวนคดี จึงอยากทราบว่า มีความจำเป็นในประการอื่นอีกหรือไม่ที่จะต้องกำหนดให้มีตำแหน่งดังกล่าว

ส่วนตำแหน่งอื่นๆ เช่น ตำแหน่งเลขานุการสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามา มีความจำเป็นต้องกำหนดไว้ในกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

๒) ในการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษามาและรองอธิบดีผู้พิพากษามา นั้น ศาลยุติธรรมพิจารณาแต่งตั้งจากผู้พิพากษาในระดับชั้นใด

๓) ศาลยุติธรรมมีแผนงานที่จะเพิ่มอัตรากำลังผู้พิพากษาอีกหรือไม่ เพียงใด เพราะกรณีมีความเกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติเงินงบประมาณของรัฐสภาให้แก่ศาลยุติธรรม

๔) การกำหนดให้รองอธิบดีผู้พิพากษามาควรมีอำนาจหน้าที่ทั้งในด้านการบริหารและการพิจารณาคดีนั้น จะส่งผลให้มีการขึ้นการพิจารณาคดีขององค์คณะผู้พิพากษามาที่พิจารณาคดีหรือไม่ นอกจากนี้ การที่รองอธิบดีผู้พิพากษามาต้องปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวในเวลาเดียวกัน จะเป็นสาเหตุให้คดีมีความล่าช้ามากยิ่งขึ้นหรือไม่

๕) การเพิ่มตำแหน่งและจำนวนบุคลากรของศาลยุติธรรมเป็นการแก้ไขปัญหาในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในแนวทางหนึ่ง แต่ศาลยุติธรรมก็ควรพิจารณาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในเชิงกระบวนการด้วย เช่น มาตรฐานในการใช้ดุลพินิจพิจารณาพิพากษาคดี เป็นต้น

๖) ในปัจจุบัน องค์กรในระดับเดียวกันต่างกำหนดให้มีตำแหน่งระดับรองอธิบดีเพื่อช่วยในการปฏิบัติงานของอธิบดีทั้งสิ้น เช่น องค์กรอัยการ สำหรับในกรณีของฝ่ายปกครอง ได้มีการกำหนดตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัด ดังนั้น ในสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามา ก็ควรมีการกำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษามาเป็นผู้ช่วยอธิบดีผู้พิพากษามาเช่นเดียวกัน

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรมติเห็นชอบแล้ว

.....

นอกจากนี้ เนื่องจากการอำนวยความสะดวกเป็นภารกิจอันสำคัญยิ่งของ ศาลยุติธรรม ดังนั้น จึงสมควรพิจารณากำหนดให้มีตำแหน่งรองผู้พิพากษาหัวหน้าศาลไว้ด้วย

๗) ในประเด็นเรื่องการทำการแทนอธิบดีผู้พิพากษาภาคนั้น สมควรที่จะกำหนดให้ ผู้พิพากษาอาวุโส หรือผู้พิพากษาประจำศาลเป็นผู้ทำการแทนอธิบดีผู้พิพากษาภาคได้ด้วย

๘) ศาลยุติธรรมมีหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนรองอธิบดีผู้พิพากษา ภาคในแต่ละภาคอย่างไร

นายชาญณรงค์ ปราณจิตต์ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ประจำสำนัก ประธานศาลฎีกา ได้ตอบชี้แจงและอภิปรายสรุปร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญ ศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดังนี้

๑) อำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษาภาคในปัจจุบัน มี ๒ ประการ คือ

(ก) อำนาจหน้าที่ในทางธุรการ คือ รับผิดชอบแต่เฉพาะงานด้านธุรการ ภายในภาค และ

(ข) อำนาจหน้าที่ในด้านงานคดี คือ การนั่งพิจารณาคดีสำคัญในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจ และการตรวจสำนวนคดีที่สำคัญในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจ ก่อนที่องค์คณะผู้พิพากษา ที่พิจารณาคดีดังกล่าวจะทำคำพิพากษา ซึ่งเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีแล้ว หากมีความไม่เห็นด้วยกับ องค์คณะผู้พิพากษา อธิบดีผู้พิพากษาภาคมีอำนาจเพียงทำความเห็นแย้งได้เท่านั้น

ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ฉบับที่ใช้บังคับอยู่ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เคยกำหนดให้ มีตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคมาก่อน หากแต่ในการตราพระธรรมนูญศาลยุติธรรมฉบับ ปัจจุบัน มีแนวคิดว่าจะให้อธิบดีผู้พิพากษาภาครับผิดชอบแต่เฉพาะงานด้านธุรการภายในภาคเท่านั้น โดยไม่ต้องรับผิดชอบงานคดี ดังนั้น จึงได้ตัดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคออกจากพระธรรมนูญ ศาลยุติธรรม โดยมีแนวคิดให้อธิบดีผู้พิพากษาภาคท่านเดียวก็สามารถรับผิดชอบงานธุรการได้

ต่อมาภายหลัง เมื่อปริมาณคดีมีมากขึ้น จึงมีแนวคิดว่าจะควรให้อธิบดีผู้พิพากษาภาค กลับมารับผิดชอบงานคดี ทั้งนี้ เพื่อความรอบคอบในงานคดี จึงได้มีการแก้ไขพระธรรมนูญ ศาลยุติธรรมโดยกำหนดให้อธิบดีผู้พิพากษาภาคมีอำนาจนั่งพิจารณาและพิพากษาคดีใด ๆ ของศาล ที่อยู่ในเขตอำนาจ หรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีของศาลที่อยู่ในเขตอำนาจแล้ว ให้มีอำนาจ ทำความเห็นแย้งได้ หากแต่ในการแก้ไขพระธรรมนูญศาลยุติธรรมครั้งดังกล่าว มิได้กำหนดตำแหน่ง รวมถึงอำนาจหน้าที่ของรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคไว้แต่อย่างใด คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) จึงแก้ไขปัญหาโดยอาศัยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ เพื่อการแต่งตั้ง ผู้พิพากษาไปช่วยปฏิบัติงานในสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค แต่ก็ช่วยปฏิบัติงานได้เฉพาะในการตรวจ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

สำนวนคดีเท่านั้น แต่จะพิจารณาพิพากษาคดีไม่ได้ ด้วยเหตุดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อกำหนดให้มีตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค

๒) ในการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาภาคนั้น จะแต่งตั้งจากผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ ซึ่งมีอาวุโสที่จะเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกา ส่วนการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคนั้น จะแต่งตั้งจากผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ หรือผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ที่มีอาวุโสถัดลงมา

๓) ในปัจจุบัน ยังคงมีอัตราว่างสำหรับตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาอีกมาก เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคมีการเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งในระดับสูงขึ้น เป็นผลให้อัตราว่างก็ยังคงมีอยู่ ในกรณีเช่นนี้ ศาลยุติธรรมสามารถใช้เงินงบประมาณที่มีอยู่รับผู้ช่วยผู้พิพากษาใหม่เข้ามารับราชการได้

๔) การพิจารณาพิพากษาคดีจะกระทำโดยองค์คณะผู้พิพากษา อธิบดีผู้พิพากษาภาคจะมีอำนาจพิพากษาคดีต่อเมื่อได้ร่วมเป็นองค์คณะพิจารณาคดี โดยอธิบดีผู้พิพากษาภาคจะมีคะแนนเสียง ๑ เสียงเท่ากับผู้พิพากษาท่านอื่น จึงไม่อาจขึ้นนำการพิจารณาพิพากษาคดีขององค์คณะผู้พิพากษาได้

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่อธิบดีผู้พิพากษาภาคตรวจสำนวนโดยไม่ได้นั่งพิจารณาคดีด้วย จะร่วมเป็นองค์คณะในการพิพากษาคดีนั้นด้วยไม่ได้ โดยจะมีอำนาจเพียงแต่ทำความเข้าใจเพื่อประโยชน์ในการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาของคู่ความฝ่ายที่แพ้คดีเท่านั้น

๕) การกำหนดให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาค เป็นผู้พิพากษาในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจ ในร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔ เพื่อให้ช่วยแบ่งเบาภาระของอธิบดีผู้พิพากษาภาคในการนั่งพิจารณาคดี

การกำหนดให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคมีอำนาจในการสั่งคำร้องคำขอที่ยื่นต่อตนฯ ตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ก็เพื่อให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคนั่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดี สามารถสั่งคำร้องคำขอที่ได้ยื่นเข้ามาในการพิจารณาคดีนั้นๆ ได้

๖) ระบบศาลยุติธรรมในปัจจุบัน มีความสอดคล้องกับศาลตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งรับแนวคิดมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทุกประการ กล่าวคือ บุคคลย่อมมีสิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง และบุคคลย่อมมีสิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

๗) หลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดให้มีผู้พิพากษาอาวุโส ซึ่งเป็นผู้พิพากษาที่มีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป สามารถดำรงตำแหน่งต่อไปได้จนถึงอายุครบ ๗๐ ปี โดยให้ผู้พิพากษาอาวุโสรับผิดชอบเฉพาะงานคดีเท่านั้น ดังนั้น ในการยกเว้นพระธรรมนูญศาลยุติธรรม จึงได้ยกเว้นให้สอดคล้องกับหลักการของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญดังกล่าว โดยกำหนดให้ผู้พิพากษาอาวุโสไม่ต้องรับภาระในด้านการบริหาร รวมถึงการเป็นผู้ทำการแทนผู้บริหารอีกด้วย

ส่วนผู้พิพากษาประจำศาล คือ ผู้พิพากษาที่ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการในช่วง ๓ ปีแรก และอยู่ระหว่างฝึกการปฏิบัติราชการ จึงยังไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นผู้ทำการแทนอธิบดีผู้พิพากษาภาค

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน การแต่งตั้งผู้ทำการแทนอธิบดีผู้พิพากษาภาคใด จะแต่งตั้งจากผู้พิพากษาหัวหน้าศาลที่อยู่ในเขตอำนาจของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาคนั้น

๑.๒ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการ

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ด้วยคะแนนเสียงข้างมาก ๓๖๘ เสียง ไม่รับหลักการ (ไม่มี) งดออกเสียง (ไม่มี) ไม่ลงคะแนนเสียง ๑ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญจำนวน ๓๑ คน เพื่อพิจารณามีกำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน

๒. สรุปประเด็นและผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง ขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา

๒.๑ สรุปประเด็นที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น และตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ร่างมาตรา ๒

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น ดังนี้

๑) อยากทราบว่า เพราะเหตุใดศาลฎีกาจึงเสนอกำหนดวันใช้บังคับของร่างพระราชบัญญัตินี้ เมื่อพ้นกำหนด ๖๐ วันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และคณะกรรมการวิสามัญฯ มีเหตุผลอย่างไรในการแก้ไขกำหนดวันใช้บังคับของร่างพระราชบัญญัติจากร่างเดิมของศาลฎีกา ให้เหลือระยะเวลาเพียง ๓๐ วัน

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

๒) กำหนดระยะเวลา ๓๐ วัน หรือระยะเวลา ๖๐ วันนั้น หากได้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญไม่ ทั้งนี้ ทางสำนักงานศาลยุติธรรมจะต้องคำนึงถึงขั้นตอนในการดำเนินการหลายประการเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย กล่าวคือ

- ระยะเวลาในการดำเนินการออกประกาศ ระเบียบ หรือหลักเกณฑ์เพื่อกำหนดการเทียบตำแหน่งใหม่ของข้าราชการตุลาการ และการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- ระยะเวลาในการพิจารณาสรรหาตัวบุคคลผู้มีความเหมาะสมในการเข้าสู่ตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล

- ระยะเวลาในการนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นและความรอบคอบในการดำเนินการ จึงไม่ควรถูกจำกัดด้วยกำหนดระยะเวลาเพียง ๓๐ วัน

กรรมวิธีการตอบชี้แจงสรุปได้ ดังนี้

สำหรับเหตุผลที่ศาลฎีกาเสนอกำหนดวันใช้บังคับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เมื่อพ้นกำหนด ๖๐ วันนั้น เนื่องจากในทางปฏิบัติของการเสนอร่างกฎหมายของศาลยุติธรรม มักจะกำหนดระยะเวลา ๖๐ วันไว้เพื่อดำเนินการ ส่วนเหตุผลที่มีได้กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับทันทีตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เนื่องจากทางสำนักงานศาลยุติธรรมต้องใช้เวลาในการดำเนินการทางธุรการ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า สำนักงานศาลยุติธรรมสามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามร่างพระราชบัญญัติได้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลา ๓๐ วัน ดังนั้น กำหนดเวลาดังกล่าวจึงน่าจะเป็นระยะเวลาที่มีความเหมาะสมมากที่สุด เนื่องจากนับแต่วันที่ศาลฎีกาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรจนถึงปัจจุบันนับเป็นระยะเวลาได้ปีกว่าแล้ว ทางสำนักงานศาลยุติธรรมได้มีการเตรียมความพร้อมตลอดจนการประสานงานในบางขั้นตอนไว้เป็นลำดับตลอดมา จึงใช้ระยะเวลาในการดำเนินการไม่มากนัก อีกทั้งในทางปฏิบัติ คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) ได้แก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรโดยอาศัยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ เพื่อการแต่งตั้งผู้พิพากษาไปช่วยปฏิบัติงานในสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล เพื่อช่วยในการตรวจสำนวนคดีอยู่ก่อนแล้ว

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการแสดงถึงความตั้งใจจริงของศาลยุติธรรมที่มุ่งประสงค์จะแก้ไขปัญหาคอขวดในการพิจารณาคดีของศาล อันเนื่องมาจากปริมาณงานตุลาการมีมากขึ้น และไม่มีบุคลากรปฏิบัติราชการอย่างเพียงพอ จึงเห็นควรดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อให้การบริหารจัดการคดีของศาลยุติธรรมเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม อันจะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนและคู่ความในคดีต่อไป

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

ร่างมาตรา ๓

เนื่องจากมีกรรมการเสียงข้างน้อยได้ขอสงวนความเห็นเกี่ยวกับกำหนดจำนวนขั้นต่ำของตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคตามร่างมาตรา ๓

ในการนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น และตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับประเด็นพิจารณาเรื่องจำนวนของตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค สรุปได้ดังนี้

๑) การเพิ่มกำหนดจำนวนชั้นสูงของตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค จากเดิมจำนวนภาคละ ๓ คน เป็นจำนวนภาคละ ๖ คนนั้นมีความเหมาะสม เนื่องจากเป็นแต่เพียงการกำหนดกรอบของอัตรากำลังชั้นสูงไว้ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติราชการ ส่วนการพิจารณาแต่งตั้งตามความเป็นจริงจะเป็นจำนวนเท่าใดนั้น อยู่ภายใต้ดุลพินิจพิจารณาของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกา ซึ่งกำหนดตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ อันจะเป็นประโยชน์ในการช่วยลดปริมาณคดีที่ค้างคั่ง สามารถร่วมเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีส่งผลให้การนั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะและการนั่งพิจารณาคดีโดยต่อเนื่องบรรลุผลมากยิ่งขึ้น ทำให้การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม อันจะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนและคู่ความในคดีได้

๒) การเพิ่มกำหนดจำนวนขั้นต่ำ โดยกำหนดให้มีตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคภาคละ ๓ คน จากเดิมที่กำหนดให้มีจำนวนภาคละ ๑ คน นั้น จะส่งผลให้สำนักงานศาลยุติธรรมไม่อาจแต่งตั้งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคในภาคใดให้มีจำนวนต่ำกว่า ๓ คนได้ ซึ่งหากพิจารณาเปรียบเทียบจากสถิติปริมาณคดีในแต่ละภาคย่อมมีจำนวนไม่เท่ากัน การกำหนดอัตรากำลังจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความจำเป็นในการจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสมกับปริมาณงานเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย ดังนั้น การกำหนดจำนวนขั้นต่ำไว้ภาคละ ๑ คนจึงน่าจะมีความเหมาะสมมากกว่า

๓) หากมีการแต่งตั้งตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคเต็มตามอัตรากำลังที่กำหนดไว้ ภาคละ ๖ คน จำนวน ๙ ภาค ย่อมจะทำให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคเป็นจำนวนถึง ๕๔ คน และอาจกระทบต่อการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้ เพราะรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคจะแต่งตั้งจากผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ จึงเป็นการสูญเสียอัตรากำลังในการปฏิบัติงานด้านตุลาการเพื่อไปทำหน้าที่ในงานด้านการบริหารหรืองานด้านธุรการ

นอกจากนี้ รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคซึ่งแต่งตั้งจากผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ย่อมมีประสบการณ์ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีมากกว่าผู้พิพากษาศาลชั้นต้น เช่นนี้ ย่อมยากที่ว่าจะใช้หลักเกณฑ์ใดในการพิจารณาว่าคดีใดบ้างซึ่งจะกำหนดให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคไปร่วมนั่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดี

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

๔) มีข้อสังเกตว่า เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับตำแหน่งรองประธานศาลหรือรองอธิบดีผู้พิพากษาในชั้นศาลอื่น ๆ ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม^๒ มีดังนี้

- กำหนดให้มีรองประธานศาลฎีกา จำนวน ๑ คน และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ จะกำหนดให้มีจำนวนมากกว่า ๑ คนแต่ไม่เกิน ๖ คนก็ได้

- กำหนดให้มีรองประธานศาลอุทธรณ์ จำนวน ๑ คน และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ จะกำหนดให้มีจำนวนมากกว่า ๑ คนแต่ไม่เกิน ๓ คนก็ได้

- กำหนดให้มีรองประธานศาลอุทธรณ์ภาค จำนวนศาลละ ๑ คน และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ จะกำหนดให้มีจำนวนมากกว่า ๑ คนแต่ไม่เกิน ๓ คนก็ได้

- กำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น จำนวนศาลละ ๑ คน และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ จะกำหนดให้มีจำนวนมากกว่า ๑ คนแต่ไม่เกิน ๓ คนก็ได้

ดังนั้น ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงกำหนดให้มีตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคเป็นจำนวนมากกว่ารองประธานศาลอุทธรณ์ และรองประธานศาลอุทธรณ์ภาค และมีจำนวนชั้นสูงเท่ากับจำนวนรองประธานศาลฎีกา ซึ่งมีเขตอำนาจทั่วราชอาณาจักรและน่าจะมีปริมาณคดีมากกว่าศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาค

กรรมาธิการตอบชี้แจงสรุปได้ ดังนี้

๑) เหตุผลที่ศาลยุติธรรมเสนอจำนวนตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคเป็นจำนวนภาคละ ๑ คน ทั้งนี้ ไม่เกินภาคละ ๓ คนนั้น เป็นการพิจารณาโดยอาศัยการเทียบเคียงกับตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ซึ่งเป็นตำแหน่งที่อยู่ในระดับศาลชั้นต้นเช่นเดียวกัน ตามมาตรา ๘ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

อย่างไรก็ตาม ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ฉบับที่ใช้บังคับอยู่ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้เคยกำหนดให้มีตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคมาก่อน ซึ่งในขณะนั้นได้มีการแต่งตั้งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละ ๓ คน แต่เมื่อพิจารณาจากปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน เป็นผลให้

^๒ พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

“ให้มีประธานศาลฎีกาประจำศาลฎีกาหนึ่งคน ประธานศาลอุทธรณ์ประจำศาลอุทธรณ์หนึ่งคน ประธานศาลอุทธรณ์ภาคประจำศาลอุทธรณ์ภาค ศาลละหนึ่งคน และให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญารุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี และศาลยุติธรรมอื่นที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดให้เป็นศาลชั้นต้นศาลละหนึ่งคน กับให้มีรองประธานศาลฎีกาประจำศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ประจำศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาคประจำศาลอุทธรณ์ภาค และรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญารุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรีและศาลยุติธรรมอื่นที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดให้เป็นศาลชั้นต้น ศาลละหนึ่งคน และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกาจะกำหนดให้มีรองประธานศาลฎีกามากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินหกคน รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น มากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินสามคนก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ”

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) ต้องแต่งตั้งผู้พิพากษาให้ไปช่วยปฏิบัติงานในสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาลเพื่อช่วยในการตรวจสอบสำนวนคดีในแต่ละภาคเป็นจำนวนมากกว่า ๓ คนอยู่แล้ว ดังนั้น การกำหนดให้มีตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล ภาคละ ๓ คน จึงเป็นจำนวนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความจำเป็นตามความเป็นจริง

๒) ส่วนการกำหนดจำนวนชั้นสูงให้มีตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลไม่เกินภาคละ ๖ คนนั้น เหตุผลเนื่องจากสถิติปริมาณคดีของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาลมีจำนวนมากกว่าคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกา โดยสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาลในแต่ละภาคจะมีศาลที่อยู่ในสังกัดภาคจำนวนกว่า ๒๐ ศาล หากมีตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลมาช่วยปฏิบัติราชการในการตรวจสอบสำนวนคดี ตลอดจนการนั่งพิจารณาและพิพากษาคดีในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจก็ย่อมจะทำให้การพิจารณาพิพากษารวดคดีเป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ สำนักงานศาลยุติธรรมจะพิจารณาแต่งตั้งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลตามความจำเป็นในทางราชการและความเหมาะสมกับปริมาณคดีในแต่ละภาค ดังนั้น ในทางปฏิบัติจึงอาจจะมีการพิจารณาแต่งตั้งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลในบางภาคโดยไม่เต็มตามกำหนดจำนวนดังกล่าวก็ได้

๓) ในการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลนั้น น่าจะแต่งตั้งจากข้าราชการตุลาการชั้น ๔ หรือตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ขึ้นไปในลักษณะเดียวกับตำแหน่งรองอธิบดีศาลชั้นต้น จึงเป็นแต่เพียงการโยกย้ายปรับเปลี่ยนตำแหน่งเท่านั้น ทั้งนี้ โดยบุคคลดังกล่าวจะได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งในอัตราเท่าเดิม จึงมิได้ส่งผลกระทบต่อเงินงบประมาณแผ่นดินแต่อย่างใด

นอกจากนี้ เมื่อตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลมีการเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งในระดับสูงขึ้น เป็นผลให้มีอัตราตำแหน่งว่าง ในกรณีเช่นนี้ ศาลยุติธรรมสามารถใช้งบประมาณที่มีอยู่รับผู้ช่วยผู้พิพากษาใหม่เข้ามารับราชการทดแทนได้

๔) สำหรับอำนาจหน้าที่ของรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล ย่อมเป็นไปตามร่างมาตรา ๔ ซึ่งเพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๑๔ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม โดยหลักคือกำหนดให้มีหน้าที่ช่วยอธิบดีผู้พิพากษาศาลตามที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลมอบหมาย ดังนั้น หากอธิบดีผู้พิพากษาศาลมอบหมายให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลปฏิบัติงานด้านคดีใดในศาลที่อยู่ภายในภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลก็ย่อมจะมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับอธิบดีผู้พิพากษาศาลนั่นเอง โดยเฉพาะในการนั่งพิจารณาและพิพากษาคดีที่มีความสำคัญตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ตลอดจนคดีอื่น ๆ ในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจ ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจก้าวล่วงได้ในระหว่างการพิจารณาคดี หรือในระหว่างการทำคำพิพากษา ตามร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมความใน (๓) ของมาตรา ๒๘ และร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมความใน (๓) ของมาตรา ๒๙ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นการแก้ปัญหามิเหตุที่ทำให้การนั่งพิจารณาคดีหรือการพิพากษาคดีไม่ครบองค์คณะได้อีกประการหนึ่งด้วย

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

๒.๒ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา

ร่าง
พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ ไม่มีการแก้ไข

คำปรารภ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒ มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสามสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๓ แก้ไขมาตรา ๑๓ มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ให้มีอธิบดีผู้พิพากษามาตร ภาคนละหนึ่งคน จำนวนเก้าภาค มีสถานที่ตั้งและเขตอำนาจตามที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา กับให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษามาตร ภาคนละหนึ่งสามคน ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกาจะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษามาตรมากกว่าหนึ่งสามคนแต่ไม่เกินสองหมกคนก็ได้

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาภาคว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคเป็นผู้ทำการแทน **ถ้ามีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคที่สละตำแหน่ง** โดยให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้ผู้ที่มิอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้”

คณะกรรมการขอแก้ไขในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

“มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละหนึ่งคน จำนวนเก้าภาค มีสถานที่ตั้งและเขตอำนาจตามที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา กับให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละหนึ่งสามคน ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกาจะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคมากกว่าหนึ่งสามคนแต่ไม่เกิน ~~สาม~~ หกคนก็ได้

เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาภาคว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ **ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคเป็นผู้ทำการแทน** **ถ้ามีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคที่สละตำแหน่ง** ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้ผู้ที่มิอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๔ เพิ่มความเป็นวรรคสอง
ของมาตรา ๑๔

ไม่มีการแก้ไข

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

มาตรา ๕	แก้ไข (๓) ของมาตรา ๒๘	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๖	แก้ไข (๓) ของมาตรา ๒๙	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๗		ไม่มีการแก้ไข

เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาเรียงลำดับมาตราจนจบร่างแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๐^๓ โดยไม่มีสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำ จึงเป็นอันจบ การพิจารณาในวาระที่สอง ต่อจากนั้น ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม

๓. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียง ๓๗๙ เสียง ไม่เห็นชอบ ๔ เสียง งดออกเสียง ๑๑ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง ๓ เสียง

อนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ในรายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อให้ สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณา ดังนี้

ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

คณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้ว เห็นว่า ควร มีข้อสังเกตไว้ในรายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณา และให้ คณะรัฐมนตรี ศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องควรทราบหรือควรปฏิบัติ ดังนี้

๑) เพื่อให้เกิดความชัดเจนและแยกให้เห็นการทำหน้าที่ของตำแหน่งบริหารของ สำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งต้องทำหน้าที่ทั้งในการบริหารจัดการคดีและการพิจารณาพิพากษา อรรถคดี และเพื่อให้การใช้ถ้อยคำในเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้สอดคล้องกับถ้อยคำ ในมาตรา ๑๙๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่บัญญัติว่า

^๓ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๐ บัญญัติว่า

“เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๒๙ จนจบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนั้น สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อความใดไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่”

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

“ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย” จึงเห็นควรปรับแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนหนึ่งของเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นดังนี้

“เหตุผล

เนื่องด้วยปริมาณงานตุลาการและงานธุรการคดีของศาลยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ แต่ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลงานของศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาคมีอธิบดีผู้พิพากษาภาคเพียงคนเดียวไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติราชการ ทำให้ราชการของศาลยุติธรรมไม่อาจดำเนินไปได้ด้วยความสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นดังกล่าวส่งผลต่อระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นมีความล่าช้ากระทบต่อการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและคู่ความในคดี ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการคดี ให้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในการ อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและคู่ความในคดีพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม โดยกำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค และอำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

๒) แนวทางหนึ่งที่จะสามารถแก้ปัญหาการพิจารณาคดีที่ล่าช้า คือการเพิ่มจำนวนผู้พิพากษา โดยรัฐบาลควรจัดเพิ่มงบประมาณให้สำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อคัดเลือกบุคคลและบรรจุเป็นผู้พิพากษาให้เพียงพอแก่ปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้น

๓) เพื่อเป็นการลดปริมาณคดีที่จะมาสู่ศาล ควรพิจารณานำทางเลือกอื่นมาใช้แทนการดำเนินคดีอาญาปกติ เช่น การต่อรองการลงโทษ หรือการชะลอการฟ้อง โดยต้องพิจารณาศึกษาแนวทางดังกล่าวภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ หลักนิติธรรม ความเป็นธรรมต่อคู่ความ การไม่เลือกปฏิบัติ หลักความเสมอภาค เพื่อประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมโดยรวมของประเทศ

๔) เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความในการพิจารณาคดี ควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพิจารณาคดีของศาล โดยบันทึกการสืบพยานในรูปแบบของดิจิทัลไว้ตลอดการพิจารณา

๕) ในระบบการนัดพิจารณาคดีต่อเนื่อง ควรมีการแก้ไขให้มีการกำหนดเวลาในการพิจารณาคดีว่าแต่ละคดีควรมีกำหนดเวลาในการพิจารณาว่าจะเสร็จเมื่อใด และควรมีการเว้นช่วงเวลาในการพิจารณาคดีเพื่อให้โอกาสคู่ความได้ค้นหาพยานหลักฐานมาแสดงต่อศาล ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความมากยิ่งขึ้น

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

๖) ปัญหาความไม่สงบที่เกิดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาในกระบวนการยุติธรรมและการขาดความเชื่อมั่นในระบบราชการ แนวทางที่อาจจะแก้ไขหรือลดปัญหาความรุนแรงและสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ คือ

(๑) ศึกษาการนำกฎหมายอิสลามเกี่ยวกับครอบครัวและมรดกมาบังคับใช้กับคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในพื้นที่อื่นนอกจากในจังหวัดชายแดนภาคใต้และควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดตั้งแผนกคดีกฎหมายอิสลามในศาลยุติธรรมทั่วประเทศเพื่อพิจารณาคดีแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดกของคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม

(๒) ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในระบบราชการโดยเฉพาะในกระบวนการยุติธรรม โดยศึกษาแนวทางส่งเสริมให้คนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามเข้ามามีส่วนร่วม โดยเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมากยิ่งขึ้น ทั้งในส่วนของผู้พิพากษา พนักงานอัยการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ และทหาร และควรอบรมและให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่จะไปปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เข้าใจเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานตอบสนองและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ด้วยคะแนนเสียง ๓๕๘ เสียง ไม่เห็นชอบ ๓ เสียง งดออกเสียง ๒๖ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง ๒ เสียง โดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งรายงานและข้อสังเกตไปยังคณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาตามข้อสังเกตข้างต้นตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๕^๕ ต่อไป

“ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๕ บัญญัติว่า

“เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติมติของคณะกรรมการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องควรทราบหรือควรปฏิบัติให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณา และให้นำความในข้อ ๙๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบ

พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

กับ

ร่างพระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ตารางเปรียบเทียบ
พระธรรมนูญศาลยุติธรรม (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)
กับ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

<p style="text-align: center;">พระธรรมนูญศาลยุติธรรม (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
	<p style="text-align: center;">บันทึกหลักการและเหตุผล ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p style="text-align: center;">หลักการ</p> <p style="text-align: center;">แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ดังต่อไปนี้</p> <p style="text-align: center;">(๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล (มาตรา ๑๓)</p> <p style="text-align: center;">(๒) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของอธิบดีผู้พิพากษาศาลและรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล (มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙)</p> <p style="text-align: center;">เหตุผล</p> <p style="text-align: center;">เนื่องด้วยปริมาณงานตุลาการและงานธุรการคดีของศาลยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ แต่ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลงานของศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาคมีอธิบดีผู้พิพากษาศาลเพียงคนเดียว ไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติราชการ ทำให้ราชการของศาลยุติธรรมไม่อาจดำเนินไปได้ด้วยความสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นดังกล่าวส่งผลต่อระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นมีความล่าช้ากระทบต่อการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนและคู่ความในคดี ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการคดี สะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในการ อำนวยความยุติธรรมให้ถึงประชาชนและคู่ความในคดีพิจารณาพิพากษาอย่างรวดเร็ว ให้เป็นไปโดย</p>

<p style="text-align: center;">พระธรรมนูญศาลยุติธรรม (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
	<p>ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรมโดยกำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล และอำนาจหน้าที่ของรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลและรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้</p> <p><u>หมายเหตุ</u> สภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการกฤษฎีกา ในการแก้ไขเพิ่มเติมเหตุผลโดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๕ และเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของวุฒิสภา จึงขอส่งเหตุผลที่ได้แก้ไขมาเพื่อพิจารณา</p> <p style="text-align: right;"><i>y</i></p>

<p style="text-align: center;">พระธรรมนูญศาลยุติธรรม (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
	<p style="text-align: center;">ร่าง พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”</p> <p style="text-align: center;">มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p>

<p style="text-align: center;">พระธรรมนูญศาลยุติธรรม (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๑๓ ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละหนึ่งคน จำนวนเก้าภาค มีสถานที่ตั้ง และเขตอำนาจตามที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาภาคว่างลงหรือเมื่ออธิบดีผู้พิพากษาภาคไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ประธานศาลฎีกาส่งให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งเป็นผู้ทำการแทน</p> <p>ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้</p> <p>มาตรา ๑๔ ให้อธิบดีผู้พิพากษาภาคเป็นผู้พิพากษาในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจด้วยผู้หนึ่ง โดยให้มีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(๑) สั่งให้หัวหน้าสำนักงานประจำศาลยุติธรรมรายงานเกี่ยวกับคดี หรือรายงานกิจการอื่นของศาลที่อยู่ในเขตอำนาจของตน</p> <p>(๒) ในกรณีจำเป็นจะสั่งให้ผู้พิพากษาคณะใดคนหนึ่งไปในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจของตนไปช่วยทำงานชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินสามเดือนในอีกศาลหนึ่งโดยความยินยอมของผู้พิพากษานั้นก็ได้ แล้วรายงานไปยังประธานศาลฎีกาทันที</p>	<p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๓ ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละหนึ่งคน จำนวนเก้าภาค มีสถานที่ตั้ง และเขตอำนาจตามที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา กับให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละสามคน ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกาจะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคมากกว่าสามคนแต่ไม่เกินหกคนก็ได้</p> <p>เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาภาคว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้ผู้ที่มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้</p> <p>ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้”</p> <p>มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๔ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม</p>

<p style="text-align: center;">พระธรรมนูญศาลยุติธรรม (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๒๘ ในระหว่างการพิจารณาคดีใด หากมีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจก้าวล่วงได้ ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้น ไม่อาจจะนั่งพิจารณาคดีต่อไป ให้ผู้พิพากษา ดังต่อไปนี้ นั่งพิจารณาคดีนั้นแทนต่อไปได้</p> <p>(๑) ในศาลฎีกา ได้แก่ ประธานศาลฎีกา หรือรองประธานศาลฎีกา หรือผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งประธานศาลฎีกามอบหมาย</p> <p>(๒) ในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค ได้แก่ ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคซึ่งประธานศาลอุทธรณ์หรือประธานศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี มอบหมาย</p> <p>(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นของศาลนั้น ซึ่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี มอบหมาย</p> <p>ให้ผู้ทำการแทนในตำแหน่งต่าง ๆ ตามมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๓ มีอำนาจตาม (๑) (๒) และ (๓) ด้วย</p>	<p style="text-align: center;">“ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นเป็นผู้พิพากษาในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจด้วย โดยให้มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) และให้มีหน้าที่ช่วยอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นมอบหมาย”</p> <p style="text-align: center;">มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๒๘ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p style="text-align: center;">“(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นของศาลนั้น ซึ่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี มอบหมาย”</p>

<p style="text-align: center;">พระธรรมนูญศาลยุติธรรม (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๒๙ ในระหว่างการทำคำพิพากษาคดีใด หากมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้นไม่อาจจะทำคำพิพากษาในคดีนั้นต่อไปได้ ให้ผู้พิพากษา ดังต่อไปนี้ มีอำนาจลงลายมือชื่อทำคำพิพากษา และเฉพาะในศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค และศาลชั้นต้น มีอำนาจทำความเห็นแย้งได้ด้วย ทั้งนี้ หลังจากได้ตรวจสำนวนคดีนั้นแล้ว</p> <p>(๑) ในศาลฎีกา ได้แก่ ประธานศาลฎีกาหรือรองประธานศาลฎีกา</p> <p>(๒) ในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค ได้แก่ ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค รองประธานศาลอุทธรณ์ หรือรองประธานศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี</p> <p>(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาศาลภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี</p> <p>ให้ผู้ทำการแทนในตำแหน่งต่าง ๆ ตามมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๓ มีอำนาจตาม (๑) (๒) และ (๓) ด้วย</p>	<p>มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๒๙ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p style="text-align: center;">“(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาศาลภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาค หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี”</p> <p>มาตรา ๗ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p style="text-align: right;">.....</p> <p style="text-align: right;">ถูกต้องตามมติของสภาผู้แทนราษฎร</p> <p style="text-align: right;">y d (นางบุษกร อัมพรประภา) ผู้อำนวยการสำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร</p>

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และจัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

เนื่องจากปริมาณงานของตุลาการและจำนวนคดีของศาลยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ แต่ผู้รับผิดชอบกำกับดูแลงานของศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาคมีอธิบดีผู้พิพากษาภาคเพียงคนเดียว ไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติราชการ ทำให้การกำกับดูแลงานของศาลยุติธรรมไม่อาจดำเนินไปได้ด้วยความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และการที่จำนวนคดีเพิ่มมากขึ้นจะทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นมีความล่าช้า มีผลกระทบต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชนและคู่ความในคดี ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการคดีและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมเป็นไปโดยสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชนและคู่ความในคดี จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม โดยกำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคและอำนาจหน้าที่ของรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค และปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษาภาคไปพร้อมกันด้วย

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ดังต่อไปนี้

๑.๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค เนื่องจากพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๓ กำหนดให้มีอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละ ๑ คน โดยไม่ได้กำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคไว้ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการบริหารราชการเมื่ออธิบดีผู้พิพากษาภาคไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ จึงจำเป็นต้องเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรมโดยกำหนดให้มีตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคดังกล่าว

๑.๒ แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค (มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙) เพื่อให้การบริหารราชการศาลยุติธรรมและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมมีความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความเป็นมาของศาลยุติธรรม*

ระบบศาลของไทยเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการในการพิจารณาพิพากษาคดีให้แก่ประชาชน และมีวิวัฒนาการโดยได้รับอิทธิพลแนวความคิดจาก “พระธรรมศาสตร์” เรื่อยมาจนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา ครั้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ได้มีการตั้งศาลขึ้นประจำหน่วยงานต่างๆ เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีต่างพระเนตรพระกรรณและนำเอากฎหมายของกรุงศรีอยุธยามาปรับปรุงและบัญญัติขึ้นใหม่เรียกว่า “กฎหมายตราสามดวง” ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเล็งเห็นถึงข้อขัดข้องจากการที่ศาลกระจัดกระจายอยู่ในหน่วยงานต่างๆ ทำให้ตุลาการแยกย้ายไปอยู่ตามหน่วยงานหลายแห่งต่างสังกัดกัน อีกทั้งวิธีค้นคว้าพิสูจน์ความจริงของศาลก็ล้าสมัยไม่เหมาะสมเป็นเหตุให้การพิจารณาคดีล่าช้า ทำให้ประชาชนผู้มีอรรถคดีเดือดร้อนจึงทรงมีพระราชปณิธานที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้จึงได้เห็นได้จากพระราชดำรัสที่ทรงแถลงพระบรมราชาธิบายแก่ข้าราชการปกครองแผ่นดินว่า “...การตำแหน่งยุติธรรมในเมืองไทยนี้เปรียบเหมือนเรือกำปั่นที่ถูกเพรียงแลปลวกกินผุโทรมทั้งลำ แต่ก่อนทำมานั้นเหมือนรั้วแห่งใดก็เข้าไม้ผุผุแต่เฉพาะที่ตรงรั้วนั้นที่อื่นก็โทรมลงไปอีกครั้งช้านานเข้าก็ยิ่งชำรุดหนักลงทั้งลำเป็นเวลาสมควรที่ต้องตั้งกงขึ้นกระดานใหม่ให้เป็นที่มั่นคงถาวรสืบไป”

ครั้นปีรัตนโกสินทรศก ๑๐๐ เนื่องในโอกาสที่พระนครครบ ๑๐๐ ปี ซึ่งตรงกับวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๒๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงวางศิลาก่อพระฤกษ์อาคารศาลสถิตยุติธรรม (ปัจจุบันเป็นอาคารศาลฎีกาตั้งอยู่ที่สนามหลวง) ในครั้งนั้นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดฯ จารึกพระราชปรารภในการจัดตั้งศาลยุติธรรมไว้ในแผ่น “หิรัญบัตร” (เป็นแผ่นเงินยาวประมาณ ๑ ฟุต กว้างประมาณ ๖ นิ้ว) แสดงให้เห็นถึงพระบรมราชาธิบายในการปกครองแผ่นดินว่ามีพระราชประสงค์ให้ตั้งศาลขึ้น เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดอรรถคดี ทั้งนี้ ทรงเล็งเห็นว่า บ้านเมืองจะอยู่ได้ด้วยความสงบสุขร่มเย็นหรือไม่ ก็ต้องอาศัยการศาลเป็นสำคัญแผ่นหิรัญบัตรนี้ทรงโปรดฯ ให้บรรจุไว้ในหีบศิลาและฝังไว้อยู่ที่อาคารที่ทำการศาลสถิตยุติธรรมเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๒๕

ต่อมาในปีรัตนโกสินทรศก ๑๑๐ ซึ่งตรงกับวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๓๔ ทรงมีพระบรมราชโองการประกาศตั้งกระทรวงยุติธรรมขึ้น และจัดตั้งระบบกฎหมายเสียใหม่เพื่อให้เข้ากับนานาอารยประเทศ โดยมีพระบรมวงศ์เธอกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ทรงเป็นกำลังสำคัญในการจัดรูปแบบกฎหมายและระบบศาลยุติธรรมอันเป็นรากฐานสำคัญให้ศาลยุติธรรมเจริญรุ่งเรืองเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชนสืบมา

* ที่มา: กองสารนิเทศและประชาสัมพันธ์ สำนักงานศาลยุติธรรม เข้าถึงข้อมูลได้ที่เว็บไซต์ www.Library.coj.go.th สืบค้น ณ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ศาลยุติธรรมจึงถือเอาวันที่ ๒๑ เมษายนของทุกปีเป็นวันศาลยุติธรรม

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๘ ได้มีประกาศใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรมแบ่งแยก
งานศาลยุติธรรมออกจากกันเป็นสองฝ่าย คืองานธุรการและงานตุลาการโดยให้
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รับผิดชอบงานธุรการ ส่วนงานตุลาการคือการพิจารณา
พิพากษาเป็นอำนาจของตุลาการโดยเฉพาะ

นับแต่ตั้งกระทรวงยุติธรรมทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานธุรการของศาลยุติธรรม
มาได้ ๑๐๐ ปีเศษ จึงได้เกิดแนวความคิดที่จะแยกศาลยุติธรรมออกจากกระทรวงยุติธรรม
เพื่อให้พ้นจากข้อระวางสงสัยว่าศาลยุติธรรมอาจถูกแทรกแซงจากฝ่ายบริหารและไม่มีอิสระ
ในการพิจารณาพิพากษาคดี จนกระทั่งได้มี รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐
แยกศาลยุติธรรมออกจากกระทรวงยุติธรรม บัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีหน่วยงานธุรการ
ของศาลยุติธรรมที่เป็นอิสระ ให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อ
ประธานศาลฎีกา และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓
มาตรา ๕ บัญญัติให้มีสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระ มีฐานะเป็น
นิติบุคคล เมื่อกฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๓ จึงถือว่า
ศาลยุติธรรมแยกออกจากกระทรวงยุติธรรมนับแต่นั้นเป็นต้นมา

โครงสร้างศาลยุติธรรม

โครงสร้างลักษณะงานของศาลยุติธรรม สามารถแบ่งได้เป็น ๒ ส่วน คือ ส่วน
งานตุลาการและส่วนงานธุรการ ก่อนวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๓ กระทรวงยุติธรรมเป็นผู้ดูแล
ดำเนินงานด้านธุรการโดยมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน ทั้งทางด้านบุคลากรและอุปกรณ์ต่างๆ แก่
ส่วนงานตุลาการ ปัจจุบันสำนักงานศาลยุติธรรม ทำหน้าที่แทนกระทรวงยุติธรรม ในการดูแล
งานธุรการของศาลยุติธรรม งานส่งเสริมงานตุลาการและงานวิชาการของศาลยุติธรรม

ในส่วนงานตุลาการ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา
๑๔๗ บัญญัติให้การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไป
โดยยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ และมาตรา
๒๑๘ กำหนดให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวงได้แก่ คดีแพ่ง คดีอาญา
คดีล้มละลาย และคดีประเภทอื่นนอกเหนือจากคดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ใน
อำนาจของศาลอื่น ในขณะที่ศาลอื่นนอกระบบศาลยุติธรรม ซึ่งได้แก่ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง
และศาลทหารมีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลตนเอง

ระบบศาลยุติธรรม

ศาลยุติธรรมตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มีอยู่ทั่วราชอาณาจักรและ
ระบบศาลยุติธรรมแบ่งออกเป็น ๓ ชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา

ศาลยุติธรรมมีพัฒนาการที่ต่อเนื่องในการเพิ่มประสิทธิภาพเพื่ออำนวยความสะดวก
ยุติธรรมและการพิจารณาพิพากษาคดี ดังปรากฏจากการเพิ่มจำนวนศาล การตั้งแผนกเพื่อ

พิจารณาพิพากษาคดีในศาล การจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษและศาลพิเศษการนำระบบการบริหารงานคดีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีในศาล การนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่องและครบองค์คณะ การสนับสนุนให้มีการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอื่นนอกจากการพิจารณาพิพากษาคดีตามปกติของศาล เช่น การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การอนุญาโตตุลาการ ซึ่งมีการจัดตั้งสำนักระงับข้อพิพาทขึ้นในสำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อดำเนินการนี้

ศาลชั้นต้น

ศาลชั้นต้นเป็นศาลซึ่งรับคำฟ้องหรือคำร้องในชั้นเริ่มต้นคดี หลังจากพิจารณาคดีแล้วจึงชี้ขาดตัดสินคดีเป็นศาลแรก ทั้งมีอำนาจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาแทนศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาในบางเรื่อง เช่น อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลดังกล่าว ฯลฯ

ศาลชั้นต้นมี ๒ ประเภท คือ ศาลชั้นต้นทั่วไป ศาลพิเศษและศาลชำนาญพิเศษ

๑) ศาลชั้นต้นทั่วไป

ศาลชั้นต้นทั่วไปมี ๒ ประเภท คือ

๑. ศาลชั้นต้นทั่วไปสำหรับกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี ศาลจังหวัดมีนบุรี ศาลจังหวัดคลองสาน ศาลจังหวัดพระโขนง ศาลแขวงพระนครเหนือ ศาลแขวงพระนครใต้ ศาลแขวงธนบุรี ศาลแขวงดุสิต และศาลแขวงปทุมวัน

๒. ศาลชั้นต้นทั่วไปสำหรับจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานครประกอบด้วย ศาลจังหวัด และศาลแขวงในส่วนภูมิภาค ซึ่งมีจำนวน ๙ ภาค

การบริหารจัดการงานธุรการของศาลจังหวัดและศาลแขวงในภาค ๑-๙ ดำเนินการโดยสำนักงานประจำศาลแต่ละศาล โดยมีอธิบดีผู้พิพากษาภาคทำหน้าที่บริหารราชการของศาลชั้นต้นที่อยู่ในเขตให้เป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อยและมีอำนาจหน้าที่เป็นผู้พิพากษาในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจด้วยผู้หนึ่งและมีสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค ๑-๙ ทำงานด้านธุรการ

ศาลจังหวัด

ศาลจังหวัดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญาทั่วไปองค์คณะประกอบด้วยผู้พิพากษาอยู่อย่างน้อยสองคนและต้องไม่ใช่ผู้พิพากษาประจำศาลเกิน ๑ คน หากในจังหวัดนั้นไม่มีศาลแขวง ให้ศาลจังหวัดมีอำนาจพิจารณาคดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง โดยองค์คณะประกอบด้วยผู้พิพากษาคนเดียว

ศาลแขวง

ศาลแขวงเป็นศาลชั้นต้นที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่เป็นความผิดเล็กน้อยและคดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์พิพาทไม่สูง ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีรวดเร็วยิ่งขึ้นและเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีและมีอำนาจทำการไต่สวนหรือมีคำสั่งใดๆ ซึ่งผู้พิพากษาคนเดียวมีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม เช่น พิจารณาพิพากษาคดีซึ่งราคาทรัพย์สินที่พิพาทหรือจำนวนเงินที่ฟ้องไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท และพิจารณาพิพากษาคดีอาญาซึ่งกำหนดอัตราโทษอย่างสูงไว้ให้จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีที่

จะลงโทษจำคุกเกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับซึ่งโทษจำคุก หรือปรับอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งสองอย่างเกินอัตราที่กล่าวแล้ว จะต้องให้ผู้พิพากษาอีกคนหนึ่ง ร่วมเป็นองค์คณะในการพิพากษาคดีด้วย

๒) ศาลพิเศษและศาลชำนาญพิเศษ

ศาลพิเศษ ได้แก่ ศาลเยาวชนและครอบครัว ส่วนศาลชำนาญพิเศษปัจจุบันมีอยู่ ๔ ศาล คือ ศาลภาษีอากรกลาง ศาลล้มละลายกลาง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง และศาลแรงงาน ซึ่งปัจจุบันศาลแรงงานมีศาลแรงงานกลางและศาลแรงงานภาค ๑ - ภาค ๙

ศาลพิเศษและศาลชำนาญพิเศษเป็นศาลชั้นต้นที่ใช้วิธีพิจารณาพิเศษตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลและวิธีพิจารณาคดีของศาลนั้นๆ ซึ่งแตกต่างจากศาลทั่วไป โดยผู้พิพากษาศาลพิเศษและศาลชำนาญพิเศษจะเป็นผู้พิพากษาที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ โดยเฉพาะศาลในกลุ่มนี้บางศาล ได้แก่ ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลแรงงาน และศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง จะมีบุคคลภายนอกที่มีชื่อผู้พิพากษาแต่มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบ เข้าร่วมพิจารณาและพิพากษาคดีด้วย

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลในกลุ่มนี้บางศาล กฎหมายกำหนดให้อุทธรณ์โดยตรงต่อศาลฎีกา ซึ่งในศาลฎีกาจะมีแผนกคดีชำนาญพิเศษเพื่อพิพากษาคดีประเภทนี้ โดยเฉพาะ ได้แก่ แผนกคดีแรงงาน แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ แผนกคดีภาษีอากร และแผนกคดีล้มละลาย

ศาลอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์เป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการอุทธรณ์ รวมทั้งมีอำนาจพิจารณาคำสั่งอื่นๆ เช่น มีคำสั่งเกี่ยวกับการขอประกันตัวในคดีอาญาและการขอทุเลาการบังคับคดีแพ่ง เป็นต้น การพิจารณาของศาลอุทธรณ์มีลักษณะเป็นการตรวจสอบหรือทบทวนคำพิพากษาของศาลชั้นต้น มิใช่เป็นการพิจารณาคดีใหม่ นอกจากนี้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๙ วรรค ๓ ได้บัญญัติให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ศาลอุทธรณ์มีองค์คณะประกอบด้วยผู้พิพากษาอย่างน้อย ๓ คน ปัจจุบันมีศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ๑ - ๙ โดยศาลอุทธรณ์ภาค ๒ มีที่ทำการที่จังหวัดระยอง ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ มีที่ทำการที่จังหวัดเชียงใหม่ ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ มีที่ทำการที่จังหวัดภูเก็ต สำหรับศาลอุทธรณ์ภาคอื่นๆ เปิดทำการอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคแต่ละศาลมีกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ซึ่งมีผู้พิพากษาที่มีอาวุโสน้อยกว่าผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค ทำหน้าที่ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและค้นคว้าปัญหาข้อกฎหมาย

ศาลฎีกา

ศาลฎีกาเป็นศาลสูงสุด มีประธานศาลฎีกาซึ่งเป็นประมุขของศาลยุติธรรมเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์แล้วแต่กรณีตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการอุทธรณ์ฎีกา และมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีที่ศาลฎีกามีอำนาจวินิจฉัยได้ตามกฎหมายเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ศาลฎีกามีเพียงศาลเดียวตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร องค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีประกอบด้วยผู้พิพากษาอย่างน้อย ๓ คน แต่หากคดีใดมีปัญหาสำคัญไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริงหรือปัญหาข้อกฎหมาย และประธานศาลฎีกาเห็นว่า ควรให้วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา ประธานศาลฎีกามีอำนาจสั่งให้นำปัญหาดังกล่าว เข้าสู่การวินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ ศาลฎีกามีกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาทำหน้าที่ในลักษณะเดียวกับกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค

นอกจากนี้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๙ วรรคสี่ ได้บัญญัติให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือ ข้าราชการการเมืองอื่น ซึ่งถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติก่อทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น รวมทั้งกรณีที่บุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนด้วย รวมทั้งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ได้แก่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

องค์คณะผู้พิพากษาในแผนกนี้ประกอบด้วยผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา จำนวน ๙ คน ซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้คัดเลือกจากผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกาและเป็นการคัดเลือกเป็นรายคดีไป โดยมีการขึ้นนั่งพิจารณาคดีเช่นเดียวกับศาลชั้นต้น แต่การพิจารณาคดีจะแตกต่างจากวิธีพิจารณาที่ใช้ในคดีทั่วไป เนื่องจากเป็นระบบไต่สวน ซึ่งศาลมีอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควรตามวิธีพิจารณาคดีที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยคำพิพากษาถือเป็นที่สุด เว้นแต่มีพยานหลักฐานใหม่จึงอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้

ผู้พิพากษา

ผู้พิพากษาต้องผ่านการคัดเลือกโดยคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นอกจากนี้จะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ เช่น มีสัญชาติไทยโดยการเกิด อายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ เป็นเนติบัณฑิตไทยมีประสบการณ์ทำงานด้านกฎหมาย ไม่ต่ำกว่า ๒ ปี ผู้สมัครจะต้องสอบผ่านการสอบข้อเขียนและการสอบปากเปล่า ตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมกำหนด เมื่อผ่านการสอบคัดเลือกแล้ว จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาเข้ารับการอบรมเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาอย่างน้อย ๑ ปี

ผู้ผ่านการอบรมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม จะได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาประจำศาลเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปี แล้วจึงได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้น โดยก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้พิพากษาทุกคนต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์

กฎหมายกำหนดให้ผู้พิพากษาพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

๑. ตาย
๒. ลาออก
๓. พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
๔. โอนไปรับราชการฝ่ายอื่น
๕. ออกจากราชการเพื่อไปรับราชการทหาร
๖. ถูกสั่งให้ออกจากราชการตามที่กฎหมายกำหนด
๗. ถูกไล่ออก ปลดออกหรือให้ออก
๘. วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนจากตำแหน่ง

ผู้พิพากษาอาวุโส

ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อผู้พิพากษามีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่มาแล้วไม่น้อยกว่ายี่สิบปีและผ่านการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ โดยได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมและได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีในศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ หรือศาลชั้นต้น จนกระทั่งมีอายุครบ ๗๐ ปีบริบูรณ์

ผู้พิพากษาอาวุโสไม่มีสิทธิได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในทางบริหารได้ เช่น ไม่สามารถดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาล นอกจากนี้ผู้พิพากษาอาวุโส ไม่มีสิทธิรับเลือกเข้ามาเป็นกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม หรือกรรมการบริหารศาลยุติธรรม แต่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งกรรมการดังกล่าว

ผู้พิพากษาสมทบ

ผู้พิพากษาสมทบ คือบุคคลภายนอกที่ได้รับเลือกเป็นพิเศษให้เข้าปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับผู้พิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน หรือศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ทั้งนี้เพื่อให้มีบุคคลภายนอกที่มีประสบการณ์หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องร่วมพิจารณาพิพากษาคดีกับผู้พิพากษา

ผู้พิพากษาสมทบเป็นตำแหน่งที่แตกต่างจากผู้พิพากษา คือ เป็นตำแหน่งที่ไม่ใช่ตำแหน่งประจำ วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบขึ้นอยู่กับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลพิเศษและศาลชำนาญพิเศษ ที่ผู้พิพากษาสมทบปฏิบัติงานที่กำหนดไว้

คณะโต๊ะยุดิธรรม

พระราชบัญญัติว่าด้วยกฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. ๒๔๘๙ บัญญัติให้สามารถนำกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกมาใช้ แทนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในการพิจารณาคดีครอบครัวและมรดกของ อิสลามศาสนิกในศาลชั้นต้นในจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล ซึ่งอิสลามศาสนิกเป็น โจทก์ จำเลย หรือเป็นผู้เสนอคำขอในคดีที่ไม่มีข้อพิพาทในกรณีเช่นนี้ผู้พิพากษาและ คณะโต๊ะยุดิธรรม ซึ่งเป็นผู้ที่มีความชำนาญในกฎหมายอิสลามจะนั่งพิจารณาคดีร่วมกัน เพื่อให้ สอดคล้องกับหลักกฎหมายอิสลาม

คณะโต๊ะยุดิธรรมจะต้อง มีอายุไม่น้อยกว่า ๓๐ ปี เข้าใจภาษาไทยในระดับที่ กำหนด และมีความรู้เกี่ยวกับหลักศาสนาและกฎหมายอิสลาม

คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๙ บัญญัติให้มี คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลโดยให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาและวินิจฉัย ชี้ขาดปัญหาเรื่องเขตอำนาจระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร และศาลอื่นๆ วินิจฉัยชี้ขาดคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดที่ขัดแย้งกัน และกรณีอื่นที่เขตอำนาจศาลขัดแย้งกัน

คณะกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธาน ศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่นๆ และผู้ทรงคุณวุฒิ อีกไม่เกิน ๔ คน ตามที่กฎหมาย บัญญัติเป็นกรรมการ โดยมีเลขานุการศาลฎีกาเป็นเลขานุการ และมีส่วนเลขานุการ คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ซึ่งเป็นภารกิจในสังกัดสำนักอำนวยการ ประจำศาลฎีกาดำเนินการ ในส่วนของงานเลขานุการ งานธุรการและดำเนินการตามคำสั่งของ คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

องค์กรบริหารของศาลยุติธรรม

องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่บริหารงานศาลยุติธรรม แบ่งออกเป็น ๓ องค์กร คือ

- คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.)
- คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.)
- คณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม (ก.ศ.)

คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.)

ทำหน้าที่ในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตุลาการ โดยเป็นองค์กรที่มี บทบาทและภารกิจในการวางแผนกำลังคนในด้านตุลาการ เป็นต้นว่าการกำหนดคุณสมบัติ เฉพาะตำแหน่ง การสรรหาบุคลากรที่มีคุณภาพ การบรรจุแต่งตั้ง การพัฒนาบุคลากร การควบคุมให้ข้าราชการตุลาการอยู่ในกรอบแห่งจริยธรรม และมาตรการในการรักษาวินัย โดยอาศัยระบบคุณธรรม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้พิพากษามีหลักประกันอันมั่นคงว่าจะได้รับการสนับสนุน และการคุ้มครองให้มีความอิสระอย่างแท้จริง

คณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกาเป็นประธานโดยตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากศาลฎีกาจำนวน ๖ คน ศาลอุทธรณ์จำนวน ๔ คน และศาลชั้นต้น จำนวน ๒ คน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่วุฒิสภาคัดเลือกอีก ๒ คน ซึ่งมีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ ๒ ปี

คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.)

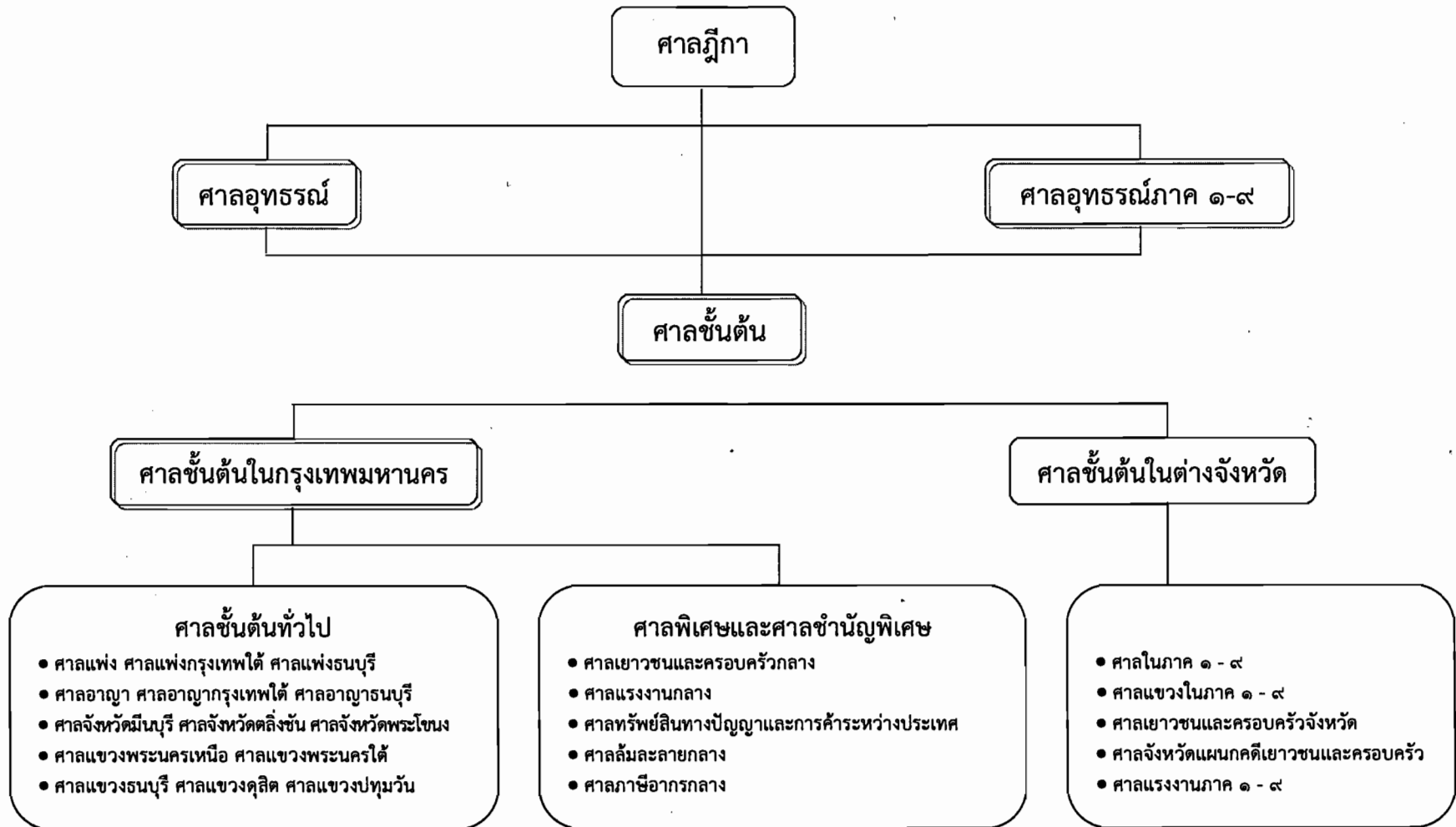
เป็นองค์กรบริหารที่ทำหน้าที่คล้ายคณะรัฐมนตรี กล่าวคือเป็นผู้กำหนด โครงสร้างของสำนักงานศาลยุติธรรมตลอดจนการแบ่งส่วนราชการภายในองค์กรวางระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารราชการ ให้ความเห็นชอบแก่เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ในการเสนอร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการ ให้ความเห็นชอบในการจัดทำ งบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้ความเห็นชอบในการบริหารจัดการงบประมาณและพัสดุ กำกับดูแลการบริหารราชการของสำนักงานศาลยุติธรรมให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบ แบบแผน รวมทั้งมีอำนาจสั่งยับยั้งการบริหารราชการที่ไม่ถูกต้องได้ ให้ความเห็นชอบในการ จัดตั้ง ยุบเลิก หรือเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลกำหนดจำนวนผู้พิพากษาในแต่ละศาล ให้เหมาะสมตามความจำเป็นของทางราชการ

คณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกาเป็นประธานโดยตำแหน่ง และข้าราชการตุลาการในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ที่ได้รับเลือกจากผู้พิพากษา ทั่วประเทศชั้นศาลละ ๔ คน กับบุคคลภายนอกผู้ทรงคุณวุฒิด้านงบประมาณ ด้านพัฒนา องค์กร หรือด้านบริหารจัดการที่ประธาน ก.บ.ศ. และ ก.บ.ศ. ประจำศาลเลือกมาไม่น้อยกว่า ๒ คน แต่ไม่เกิน ๔ คน คณะกรรมการชุดนี้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๒ ปี

คณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม (ก.ศ.)

มีบทบาทหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการศาลยุติธรรม นับตั้งแต่ การกำหนดสายงานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการปฏิบัติงานสร้างเกณฑ์ มาตรฐานสำหรับกำหนดตำแหน่ง วางแผนอัตรากำลังคน การสรรหาบุคลากร กำหนดวิธีการ เข้าสู่ตำแหน่งการบรรจุแต่งตั้ง สิทธิประโยชน์ ค่าตอบแทน การพัฒนาบุคลากร วินัย การลา สวัสดิการอื่นๆ คณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วย รองประธานศาลฎีกา ที่มีความอาวุโสสูงสุด เป็นประธานโดยตำแหน่ง ประธานศาลอุทธรณ์ เลขาธิการ ก.พ. และเลขาธิการสำนักงาน ศาลยุติธรรมเป็นกรรมการโดยตำแหน่งกับข้าราชการตุลาการซึ่งได้รับการแต่งตั้งจาก ก.ต. ชั้นศาลละ ๑ คน ข้าราชการศาลยุติธรรมระดับ ๘ ขึ้นไป ที่ได้รับเลือกจากข้าราชการ ศาลยุติธรรมระดับ ๖ ขึ้นไป จำนวน ๕ คน และบุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาองค์กร ด้านการบริหารงานบุคคล หรือด้านการบริหารจัดการที่ ก.ศ. เลือกมา ไม่เกิน ๓ คน ร่วมเป็น กรรมการ คณะกรรมการชุดนี้มีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ ๒ ปี

แผนภูมิโครงสร้างศาลยุติธรรม

รายชื่อศาลทั่วราชอาณาจักร*

รายชื่อศาลแขวงทั่วราชอาณาจักร

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๑	แขวงปทุมวัน
๒	แขวงพระนครใต้
๓	แขวงพระนครเหนือ
๔	แขวงดุสิต
๕	แขวงธนบุรี
๖	แขวงพระนครศรีอยุธยา
๗	แขวงลพบุรี
๘	แขวงนนทบุรี
๙	แขวงสมุทรปราการ
๑๐	แขวงชลบุรี
๑๑	แขวงนครราชสีมา
๑๒	แขวงแขวงนครราชสีมา(พิมาย) (สาขา)
๑๓	แขวงสุรินทร์
๑๔	แขวงอุบลราชธานี
๑๕	แขวงขอนแก่น
๑๖	แขวงอุดรธานี
๑๗	แขวงเชียงใหม่
๑๘	แขวงลำปาง
๑๙	แขวงพิษณุโลก
๒๐	แขวงนครสวรรค์
๒๑	แขวงนครปฐม
๒๒	แขวงราชบุรี
๒๓	แขวงสุพรรณบุรี
๒๔	แขวงนครศรีธรรมราช
๒๕	แขวงสุราษฎร์ธานี
๒๖	แขวงสงขลา

รวมจำนวนศาลแขวงครบคร้วทั่วราชอาณาจักร ๒๖ ศาล

* ที่มา: กลุ่มระบบข้อมูลและสถิติ สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม
เข้าถึงข้อมูลได้ที่เว็บไซต์ <http://www.coj.go.th/oppb/userfiles/file/NameOfCourtFull.pdf>
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔

รายชื่อศาลชำนาญพิเศษ

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๑	ศาลภาษีอากรกลาง
๒	ศาลแรงงานกลาง
๓	ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง
๔	ศาลล้มละลายกลาง
๕	ศาลแรงงานภาค ๑
๖	ศาลแรงงานภาค ๒
๗	ศาลแรงงานภาค ๓
๘	ศาลแรงงานภาค ๔
๙	ศาลแรงงานภาค ๕
๑๐	ศาลแรงงานภาค ๖
๑๑	ศาลแรงงานภาค ๗
๑๒	ศาลแรงงานภาค ๘
๑๓	ศาลแรงงานภาค ๙
รวม ๑๓ ศาล	

รายชื่อศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๑	ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
๒	ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง (สาขามีนบุรี)
รวม ๒ ศาล	

ภาค ๑

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๓	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนนทบุรี
๔	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรปราการ
๕	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๖	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี
๗	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสระบุรี
๘	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสิงห์บุรี
๙	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอ่างทอง
๑๐	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดลพบุรี
๑๑	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดชัยนาท
รวม ๙ ศาล	

ภาค ๒

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๑๒	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดระยอง
๑๓	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดชลบุรี
๑๔	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดจันทบุรี
๑๕	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดฉะเชิงเทรา
๑๖	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดตราด
๑๗	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสระแก้ว
๑๘	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปราจีนบุรี
๑๙	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครนายก
รวม ๘ ศาล	

ภาค ๓

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๒๐	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครราชสีมา
๒๑	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุบลราชธานี
๒๒	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอำนาจเจริญ
๒๓	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดบุรีรัมย์
๒๔	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดศรีสะเกษ
๒๕	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุรินทร์
๒๖	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดชัยภูมิ
๒๗	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดยโสธร
รวม ๘ ศาล	

ภาค ๔

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๒๘	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขอนแก่น
๒๙	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุดรธานี
๓๐	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดร้อยเอ็ด
๓๑	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครพนม
๓๒	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหนองบัวลำภู
๓๓	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดกาฬสินธุ์
๓๔	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหนองคาย
๓๕	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเลย
๓๖	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสกลนคร
๓๗	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดมุกดาหาร
๓๘	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดมหาสารคาม
๓๙	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดบึงกาฬ
รวม ๑๒ ศาล	

ภาค ๕

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๔๐	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่
๔๑	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดลำปาง
๔๒	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดลำพูน
๔๓	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่
๔๔	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดแพร่
๔๕	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดน่าน
๔๖	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพะเยา
๔๗	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดแม่ฮ่องสอน
รวม ๘ ศาล	

ภาค ๖

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๔๘	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครสวรรค์
๔๙	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพิษณุโลก
๕๐	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเพชรบูรณ์
๕๑	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุโขทัย
๕๒	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดกำแพงเพชร
๕๓	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุตรดิตถ์
๕๔	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุทัยธานี
๕๕	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพิจิตร
๕๖	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดตาก
รวม ๙ ศาล	

ภาค ๗

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๕๗	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครปฐม
๕๘	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุพรรณบุรี
๕๙	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดราชบุรี
๖๐	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดกาญจนบุรี
๖๑	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเพชรบุรี
๖๒	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสาคร
๖๓	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงคราม
๖๔	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
รวม ๘ ศาล	

ภาค ๘

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๖๕	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุราษฎร์ธานี
๖๖	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครศรีธรรมราช
๖๗	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดภูเก็ต
๖๘	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดระนอง
๖๙	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา
๗๐	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดชุมพร
๗๑	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดกระบี่
รวม ๗ ศาล	

ภาค ๙

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๗๒	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา
๗๓	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดตรัง
๗๔	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนราธิวาส
๗๕	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปัตตานี
๗๖	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสตูล
๗๗	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดยะลา
๗๘	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพัทลุง
รวม ๗ ศาล	

รวมจำนวนศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ๗๘ ศาล

รายชื่อศาลจังหวัดในภาค ๑ - ๙

ภาค ๑

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๑	ศาลจังหวัดมีนบุรี
๒	ศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๓	ศาลจังหวัดลพบุรี
๔	ศาลจังหวัดชัยนาท
๕	ศาลจังหวัดสิงห์บุรี
๖	ศาลจังหวัดอ่างทอง
๗	ศาลจังหวัดสระบุรี
๘	ศาลจังหวัดปทุมธานี
๙	ศาลจังหวัดธัญบุรี
๑๐	ศาลจังหวัดนนทบุรี
๑๑	ศาลจังหวัดสมุทรปราการ
๑๒	ศาลจังหวัดชัยบาดาล
๑๓	ศาลจังหวัดพระโขนง
๑๔	ศาลจังหวัดตลิ่งชัน
รวม ๑๔ ศาล	

ภาค ๒

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๑๕	ศาลจังหวัดชลบุรี
๑๖	ศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา
๑๗	ศาลจังหวัดนครนายก
๑๘	ศาลจังหวัดปราจีนบุรี
๑๙	ศาลจังหวัดกบินทร์บุรี
๒๐	ศาลจังหวัดสระแก้ว
๒๑	ศาลจังหวัดระยอง
๒๒	ศาลจังหวัดตราด
๒๓	ศาลจังหวัดจันทบุรี
๒๔	ศาลจังหวัดพัทธยา
รวม ๑๐ ศาล	

ภาค ๓

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๒๕	ศาลจังหวัดนครราชสีมา
๒๖	ศาลจังหวัดบัวใหญ่
๒๗	ศาลจังหวัดสีคิ้ว
๒๘	ศาลจังหวัดชัยภูมิ
๒๙	ศาลจังหวัดภูเขียว
๓๐	ศาลจังหวัดบุรีรัมย์
๓๑	ศาลจังหวัดนางรอง
๓๒	ศาลจังหวัดสุรินทร์
๓๓	ศาลจังหวัดรัตนบุรี
๓๔	ศาลจังหวัดศรีสะเกษ
๓๕	ศาลจังหวัดอุบลราชธานี
๓๖	ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ
๓๗	ศาลจังหวัดยโสธร
๓๘	ศาลจังหวัดเดชอุดม
๓๙	ศาลจังหวัดกันทรลักษ์
รวม ๑๕ ศาล	

ภาค ๔

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๔๐	ศาลจังหวัดขอนแก่น
๔๑	ศาลจังหวัดพล
๔๒	ศาลจังหวัดอุดรธานี
๔๓	ศาลจังหวัดหนองคาย
๔๔	ศาลจังหวัดบึงกาฬ
๔๕	ศาลจังหวัดเลย
๔๖	ศาลจังหวัดสกลนคร
๔๗	ศาลจังหวัดสว่างแดนดิน
๔๘	ศาลจังหวัดนครพนม
๔๙	ศาลจังหวัดมุกดาหาร
๕๐	ศาลจังหวัดมหาสารคาม
๕๑	ศาลจังหวัดร้อยเอ็ด
๕๒	ศาลจังหวัดหนองบัวลำภู
๕๓	ศาลจังหวัดกาฬสินธุ์
รวม ๑๔ ศาล	

ภาค ๕

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๕๔	ศาลจังหวัดเชียงใหม่
๕๕	ศาลจังหวัดฝาง
๕๖	ศาลจังหวัดลำปาง
๕๗	ศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕๘	ศาลจังหวัดแม่สะเรียง
๕๙	ศาลจังหวัดเชียงราย
๖๐	ศาลจังหวัดเทิง
๖๑	ศาลจังหวัดพะเยา
๖๒	ศาลจังหวัดน่าน
๖๓	ศาลจังหวัดลำพูน
๖๔	ศาลจังหวัดแพร่
รวม ๑๑ ศาล	

ภาค ๖

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๖๕	ศาลจังหวัดพิษณุโลก
๖๖	ศาลจังหวัดสุโขทัย
๖๗	ศาลจังหวัดสวรรคโลก
๖๘	ศาลจังหวัดอุตรดิตถ์
๖๙	ศาลจังหวัดตาก
๗๐	ศาลจังหวัดแม่สอด
๗๑	ศาลจังหวัดกำแพงเพชร
๗๒	ศาลจังหวัดพิจิตร
๗๓	ศาลจังหวัดเพชรบูรณ์
๗๔	ศาลจังหวัดหล่มสัก
๗๕	ศาลจังหวัดนครสวรรค์
๗๖	ศาลจังหวัดอุทัยธานี
รวม ๑๒ ศาล	

ภาค ๗

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๗๗	ศาลจังหวัดนครปฐม
๗๘	ศาลจังหวัดราชบุรี
๗๙	ศาลจังหวัดสุพรรณบุรี
๘๐	ศาลจังหวัดกาญจนบุรี
๘๑	ศาลจังหวัดเพชรบุรี
๘๒	ศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
๘๓	ศาลจังหวัดสมุทรสาคร
๘๔	ศาลจังหวัดทองผาภูมิ
๘๕	ศาลจังหวัดสมุทรสงคราม
รวม ๙ ศาล	

ภาค ๘

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๘๖	ศาลจังหวัดนครศรีธรรมราช
๘๗	ศาลจังหวัดปากพนัง
๘๘	ศาลจังหวัดทุ่งสง
๘๙	ศาลจังหวัดชุมพร
๙๐	ศาลจังหวัดหลังสวน
๙๑	ศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานี
๙๒	ศาลจังหวัดไชยา
๙๓	ศาลจังหวัดระนอง
๙๔	ศาลจังหวัดกระบี่
๙๕	ศาลจังหวัดพังงา
๙๖	ศาลจังหวัดตะกั่วป่า
๙๗	ศาลจังหวัดภูเก็ต
๙๘	ศาลจังหวัดเกาะสมุย
รวม ๑๓ ศาล	

ภาค ๙

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๙๙	ศาลจังหวัดสงขลา
๑๐๐	ศาลจังหวัดตรัง
๑๐๑	ศาลจังหวัดพัทลุง
๑๐๒	ศาลจังหวัดสตูล
๑๐๓	ศาลจังหวัดปัตตานี
๑๐๔	ศาลจังหวัดยะลา
๑๐๕	ศาลจังหวัดเบตง
๑๐๖	ศาลจังหวัดนราธิวาส
๑๐๗	ศาลจังหวัดนาทวี
รวม ๙ ศาล	

รวมจำนวนศาลจังหวัด ๑๐๗ ศาล

รายชื่อศาลฎีกาและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ - ๙

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๑	ชั้นฎีกา ศาลฎีกา
รวม ๑ ศาล	

ลำดับที่	รายชื่อศาล
	ชั้นอุทธรณ์
๑	ศาลอุทธรณ์
๒	ศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๓	ศาลอุทธรณ์ภาค ๒
๔	ศาลอุทธรณ์ภาค ๓
๕	ศาลอุทธรณ์ภาค ๔
๖	ศาลอุทธรณ์ภาค ๕
๗	ศาลอุทธรณ์ภาค ๖
๘	ศาลอุทธรณ์ภาค ๗
๙	ศาลอุทธรณ์ภาค ๘
๑๐	ศาลอุทธรณ์ภาค ๙
รวม ๑๐ ศาล	

รายชื่อศาลสาขาทั่วราชอาณาจักร

ศาลสาขาของศาลจังหวัด

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๑	ศาลจังหวัดสีกี้ว (ปากช่อง)
๒	ศาลจังหวัดน่าน (สาขาปัว)
๓	ศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอน (สาขาปาย)
รวมศาลสาขาของศาลจังหวัด ๓ ศาล	

ศาลสาขาของศาลแขวง

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๑	ศาลแขวงนครราชสีมา (พิมาย)
รวมศาลสาขาของแขวง ๑ ศาล	

ศาลสาขาของศาลเยาวชนและครอบครัว

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๑	ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง (สาขามีนบุรี)
รวมศาลสาขาของศาลเยาวชนและครอบครัว ๑ ศาล	

รวมศาลสาขาของศาลจังหวัด ศาลสาขาของศาลแขวง และศาลสาขาของศาลเยาวชน
และครอบครัว ๕ ศาล

รายชื่อศาลในกรุงเทพมหานคร

ลำดับที่	รายชื่อศาล
๑	ศาลแพ่ง
๒	ศาลแพ่งธนบุรี
๓	ศาลแพ่งกรุงเทพใต้
๔	ศาลอาญา
๕	ศาลอาญาธนบุรี
๖	ศาลอาญากรุงเทพใต้
รวม ๖ ศาล	

สถิติการตรวจสอบจำนวนของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาภาค ๑*

ปี	คดีแพ่ง	คดีอาญา	รวม
๒๕๕๑	๘	๔๖	๕๔
๒๕๕๒	๓๑	๓๘๑	๔๑๒
๒๕๕๓	๘๓	๖๘๔	๗๖๗
๒๕๕๔	๕๒	๗๖๒	๘๑๔
รวม	๑๗๔	๑,๘๗๓	๒,๐๔๗

หมายเหตุ : ข้อมูลถึงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

สถิติจำนวนส่งมาตรวจก่อนอ่านของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาภาค ๒

ปี ๒๕๕๑	ปี ๒๕๕๒	ปี ๒๕๕๓	ปี ๒๕๕๔*
๓๔	๕๔๖	๖๑๒	๖๒๓

* ปี ๒๕๕๔ ถึงเดือนพฤศจิกายน

สถิติการตรวจร่างคำพิพากษาของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาภาค ๓

ปีงบประมาณ	ประเภทคดีแพ่ง	ประเภทคดีอาญา
ปี ๒๕๕๒	๑๐๑	๕๖๖
ปี ๒๕๕๓	๖๖	๘๖๒
ปี ๒๕๕๔	๓๕๑	๑,๕๐๓
รวม	๕๑๘	๒,๙๓๑
รวมทั้งสิ้น	๓,๔๔๙	

* ที่มา : สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม

จำนวนสำนวนและร่างคำพิพากษาที่ศาลในสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาระดับ ๔ ส่งเข้ามาเพื่อตรวจก่อนอ่านคำพิพากษา

ประจำปี	จำนวน/เรื่อง	หมายเหตุ
พ.ศ. ๒๕๕๒	๔๔๐	(เดือนเมษายน ๒๕๕๒ ถึง ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒)
พ.ศ. ๒๕๕๓	๘๖๕	(๑ มกราคม ๒๕๕๓ ถึง ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๓)
พ.ศ. ๒๕๕๔	๙๒๒	(๑ มกราคม ๒๕๕๔ ถึง ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔)

ผลการตรวจสอบจำนวนของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๕ (เริ่มตรวจ ปี ๒๕๕๒)

ปี	คดีแพ่ง	คดีอาญา	รวม
๒๕๕๒	๓๖	๔๐๒	๔๓๘
๒๕๕๓	๔๓	๔๘๗	๕๓๐
๒๕๕๔*	๓๓	๕๔๗	๕๘๐
รวมทั้งสิ้น			๑,๕๕๘

*หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

สรุปสถิติรายงานคดีสำคัญ และสถิติการตรวจสอบจำนวนคดี
ก่อนอ่านคำพิพากษาของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๖

รายงานคดีสำคัญ					
ปี	คดีอาญา	คิดเป็น	คดีแพ่ง	คิดเป็น	รวมคดี
ม.ค. - ธ.ค. ๒๕๕๒	๓๓๓	๘๒.๒๒%	๗๒	๑๗.๗๘%	๔๐๕
ม.ค. - ธ.ค. ๒๕๕๓	๒๘๗	๙๓.๔๙%	๒๐	๖.๕๑%	๓๐๗
ม.ค. - พ.ย. ๒๕๕๔	๒๐๔	๙๑.๘๙%	๑๘	๘.๑๑%	๒๒๒

การตรวจสอบจำนวนคดีก่อนอ่านคำพิพากษา					
ปี	คดีอาญา	คิดเป็น	คดีแพ่ง	คิดเป็น	รวมคดี
ม.ค. - ธ.ค. ๒๕๕๒	๙๗	๙๕.๑๐%	๕	๔.๙๐%	๑๐๒
ม.ค. - ธ.ค. ๒๕๕๓	๑๘๘	๙๖.๔๑%	๗	๓.๕๙%	๑๙๕
ม.ค. - พ.ย. ๒๕๕๔	๑๒๙	๙๕.๕๖%	๖	๔.๔๔%	๑๓๕

สถิติคดีของศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำศาล ๗
ปริมาณคดีที่ส่งสำนวนและร่างคำพิพากษาเพื่อเสนอให้อธิบดีผู้พิพากษามาภาค ๗ ตรวจสอบ
ตามระเบียบสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาภาค ๗
ว่าด้วยการรายงานคดีและการรายงานการอ่านคำพิพากษา

คดี	พ.ศ. ๒๕๕๑	พ.ศ. ๒๕๕๒ ตั้งแต่วันที่ เม.ย. - ธ.ค.	พ.ศ. ๒๕๕๓	พ.ศ. ๒๕๕๔ ตั้งแต่วันที่ ๑ ม.ค. - ๑๕ ธ.ค.
อาญา	-	๖๙๐	๑,๓๕๕	๘๖๑
แพ่ง	-	๒๒	๖๒	๕๐
รวม		๗๑๒	๑,๔๑๗	๙๑๑

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

สถิติการส่งสำนวนและร่างคำพิพากษามาเพื่อตรวจก่อนอ่าน
คำพิพากษาของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาภาค ๘

ปี	คดีอาญา	คดีแพ่ง	รวม
๒๕๕๒ (๑๓ มี.ค. - ๓๐ ธ.ค.๕๒)	๓๖๐	๔๕	๔๐๕
๒๕๕๓ (๕ ม.ค. - ๓๐ ธ.ค. ๕๓)	๖๙๕	๗๗	๗๗๒
๒๕๕๔ (๔ ม.ค. - ๑๕ ธ.ค. ๕๔)	๖๖๔	๘๗	๗๕๑

สรุปสถิติคดีที่ศาลในสังกัดภาค ๙ ส่งสำนวนพร้อมร่างคำพิพากษามาตรวจ
ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒ ถึง วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒

ชื่อศาล	รับมา	เสร็จไป	ค้างไป	หมายเหตุ
ศาลจังหวัดตรัง	๗๙	๗๗	๒	
ศาลจังหวัดตรังแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๗	๗	๐	
ศาลจังหวัดนราธิวาส	๖๐	๕๓	๗	
ศาลจังหวัดนราธิวาสแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๔	๔	๐	
ศาลจังหวัดน่าน	๒๑	๒๑	๐	
ศาลจังหวัดเบตง	๔	๓	๑	
ศาลจังหวัดปัตตานี	๓๔	๓๐	๔	
ศาลจังหวัดปัตตานีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๗	๗	๐	
ศาลจังหวัดพัทลุง	๕	๕	๐	
ศาลจังหวัดพัทลุงแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๑๑	๑๐	๑	
ศาลจังหวัดยะลา	๓๒	๓๐	๒	
ศาลจังหวัดยะลาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๔	๓	๑	
ศาลจังหวัดสงขลา	๑๐๓	๑๐๐	๓	
ศาลแขวงสงขลา	๓	๓	๐	
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา	๑๑	๑๑	๐	
ศาลจังหวัดสตูล	๓๓	๓๑	๒	
ศาลจังหวัดสตูลแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๒	๒	๐	
รวม	๔๒๐	๓๙๗	๒๓	

เริ่มตรวจสำนวน ๑ เมษายน ๒๕๕๒ ถึง ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒

สรุป ตรวจในปี ๒๕๕๒ จำนวน ๔๒๐ สำนวน

สรุปสถิติภาพรวมคดีที่ศาลในสังกัดภาค ๙ ส่งสำนวนพร้อมร่างคำพิพากษามาตรวจ
ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒ ถึง วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๓

ชื่อศาล	รับมา	เสร็จไป	ค้างไป	หมายเหตุ
ศาลจังหวัดตรัง	๑๐๒	๙๙	๓	
ศาลจังหวัดตรังแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๑๕	๑๔	๑	
ศาลจังหวัดนราธิวาส	๙๘	๙๓	๕	
ศาลจังหวัดนราธิวาสแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๔	๔	๐	
ศาลจังหวัดนาทวี	๓๗	๓๖	๑	
ศาลจังหวัดเบตง	๔	๔	๐	
ศาลจังหวัดปัตตานี	๕๑	๕๐	๑	
ศาลจังหวัดปัตตานีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๗	๗	๐	
ศาลจังหวัดพัทลุง	๑๓	๑๑	๒	
ศาลจังหวัดพัทลุงแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๑๔	๑๓	๑	
ศาลจังหวัดยะลา	๔๗	๔๗	๐	
ศาลจังหวัดยะลาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๗	๗	๐	
ศาลจังหวัดสงขลา	๑๓๓	๑๓๒	๑	
ศาลแขวงสงขลา	๓	๓	๐	
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา	๑๕	๑๕	๐	
ศาลจังหวัดสตูล	๓๙	๓๗	๒	
ศาลจังหวัดสตูลแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๒	๒	๐	
รวม	๕๙๑	๕๗๔	๑๗	

ศาลที่ส่งสำนวนมาตรวจมากที่สุด คือ ศาลจังหวัดสงขลา จำนวน ๑๓๓ เรื่อง

ศาลที่ส่งสำนวนมาตรวจน้อยที่สุด คือ ศาลจังหวัดสตูลแผนกเยาวชนและครอบครัว จำนวน ๒ เรื่อง

สำนวนคดีที่รับมาทั้งหมด ๕๙๑ คดี เสร็จไป ๕๖๙ คดี ค้างไป ๑๖ คดี

สำนวนคดีที่รับมาทั้งหมด ๕๙๑ คดี แยกเป็น

- คดีอาญา จำนวน ๕๘๖ คดี

- คดีแพ่ง จำนวน ๕ คดี

สรุปสถิติภาพรวมคดีที่ศาลในสังกัดภาค ๙ ส่งสำนวนพร้อมร่างคำพิพากษามาตรวจ
ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๓ ถึง วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๓

ชื่อศาล	ยกมา	รับใหม่	เสร็จไป	ค้างไป
ศาลจังหวัดตรัง	๓	๒๒	๒๓	๒
ศาลจังหวัดตรังแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๑	๖	๖	๑
ศาลจังหวัดนราธิวาส	๕	๒๑	๒๔	๒
ศาลจังหวัดนราธิวาสแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๐	๐	๐	๐
ศาลจังหวัดนาทวี	๑	๒๗	๒๖	๒
ศาลจังหวัดเบตง	๐	๑	๑	๐
ศาลจังหวัดปัตตานี	๑	๑๖	๑๗	๐
ศาลจังหวัดปัตตานีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๐	๐	๐	๐
ศาลจังหวัดพัทลุง	๒	๒๙	๓๐	๑
ศาลจังหวัดพัทลุงแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๑	๓	๔	๐
ศาลจังหวัดยะลา	๐	๑๓	๑๓	๐
ศาลจังหวัดยะลาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๐	๑	๑	๐
ศาลจังหวัดสงขลา	๑	๔๘	๔๕	๔
ศาลแขวงสงขลา	๐	๐	๐	๐
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา	๐	๓	๒	๑
ศาลจังหวัดสตูล	๒	๑๙	๑๙	๒
ศาลจังหวัดสตูลแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๐	๒	๒	๐
รวม	๑๗	๒๑๑	๒๑๓	๑๕

สำนวนคดีที่รับมาทั้งหมด ๘๐๒ คดี เสร็จไป ๗๘๗ คดี ค้างไป ๑๕ คดี

สรุปสถิติคดีที่ศาลในสังกัดภาค ๙ ส่งสำนวนพร้อมร่างคำพิพากษามาตรวจ
ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔

ชื่อศาล	รับมา	เสร็จไป	ค้างไป	หมายเหตุ
ศาลจังหวัดตรัง	๑๐๐	๙๗	๓	
ศาลจังหวัดตรังแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๒๑	๒๑	๐	
ศาลจังหวัดนราธิวาส	๑๐๔	๑๐๒	๒	
ศาลจังหวัดนราธิวาสแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๕	๔	๑	
ศาลจังหวัดนาทวี	๗๖	๗๕	๑	
ศาลจังหวัดเบตง	๑๑	๑๐	๑	
ศาลจังหวัดปัตตานี	๕๐	๔๖	๔	
ศาลจังหวัดปัตตานีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๖	๖	๐	
ศาลจังหวัดพัทลุง	๖๖	๖๖	๐	
ศาลจังหวัดพัทลุงแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๑๐	๑๐	๐	
ศาลจังหวัดยะลา	๕๒	๕๒	๐	
ศาลจังหวัดยะลาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๖	๖	๐	
ศาลจังหวัดสงขลา	๑๕๐	๑๔๘	๒	
ศาลแขวงสงขลา	๐	๐	๐	
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา	๑๗	๑๖	๑	
ศาลจังหวัดสตูล	๔๔	๔๔	๐	
ศาลจังหวัดสตูลแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	๕	๔	๑	
รวม	๗๒๓	๗๐๗	๑๖	

เริ่มตรวจสำนวน ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔
สรุปจำนวน ๗๒๓ สำนวน

สรุปสถิติคดีสำนวนที่ส่งตรวจของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๑ - ๙

รายชื่อ	ปี ๒๕๕๑	ปี ๒๕๕๒	ปี ๒๕๕๓	ปี ๒๕๕๔	รวม
สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๑	๕๔	๔๑๒	๗๖๗	๘๑๔	๒,๐๔๗
สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๒	๓๔	๕๔๖	๖๑๒	๖๒๓	๑,๘๑๕
สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓		๖๖๗	๙๒๘	๑,๘๕๔	๓,๔๕๙
สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๔		๔๔๐	๘๖๕	๙๒๒	๒,๒๒๗
สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๕		๔๓๘	๕๓๐	๕๘๐	๑,๕๔๘
สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๖		๑๐๒	๑๙๕	๑๓๕	๔๓๒
สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๗		๗๑๒	๑,๔๑๗	๙๑๑	๓,๐๔๐
สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๘		๔๐๕	๗๗๒	๗๕๑	๑,๙๒๘
สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๙		๔๒๐	๕๙๑	๗๒๓	๑,๗๓๔
					๑๘,๒๒๐

บทความและข่าวสารจากสื่อมวลชน แนวทางการดำเนินงานศาลยุติธรรม ปี ๕๕ เปิดทำการ ๗ วันต่อสัปดาห์*

เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๕ ที่ผ่านมา นายวิรัช ชินวินิจกุล เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม กล่าวถึง แนวนโยบายการทำงานของศาลยุติธรรมในปี ๒๕๕๕ ว่า สำนักงานศาลยุติธรรมจะสนับสนุนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายของ นายไพโรจน์ วายุภาพ ประธานศาลฎีกา เกี่ยวกับการเร่งรัดการพิจารณาคดีที่เข้าสู่ศาลที่มีจำนวนมาก ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม

นอกจากนี้ ได้เตรียมความพร้อมรองรับคดีหรือข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและการระงับข้อพิพาททางเลือกก่อนที่จะเกิดการฟ้องร้องในชั้นศาล ในส่วนความขัดแย้งทางการเมืองนั้น ศาลยุติธรรมขออย่าว่า หากคดีเหล่านี้เข้าสู่ศาลเมื่อใด ไม่ว่าจะเป็ นสี่เสื่ออะไรก็ตาม ศาลยุติธรรมจะทำให้เป็นสี่ขาทั้งหมด ซึ่งทุกสี่จะได้รับการดูแลเสมอภาคด้ว ยความยุติธรรมเท่าเทียมกัน

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้กล่าวอีกว่า ปัจจุบัน ศาลยุติธรรมเริ่มทำงาน ๗ วัน ไม่มีวันหยุด โดยเปิดทำการนอกเวลาราชการปกติ บางศาลเปิดทำการในเวลา กลางคืน คือ ตั้งแต่เวลา ๑๖.๓๐ น. - ๒๐.๓๐ นาฬิกา บางศาลก็เปิดทำการในวันเสาร์อาทิตย์ เนื่องจากศาลยุติธรรมทราบว่า การเป็นคดีความเป็นเรื่องที่สร้างความทุกข์ทรมานให้แก่ ประชาชน ศาลยุติธรรมจึงพร้อมที่จะทำงานหนักต่อไป เพื่อยึดถือประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง

นายสิทธิศักดิ์ วนะชกิจ โฆษกศาลยุติธรรมกล่าวถึง สถิติการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในคดีอาญาของผู้ต้องหาและจำเลย ในศาลชั้นต้น ตั้งแต่เดือน มกราคม-ตุลาคม ๒๕๕๔ ว่า จากที่สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรมได้เก็บรวบรวมไว้พบว่า มีจำเลย สัญชาติไทยยื่นขอปล่อยชั่วคราวต่อศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร จำนวน ๑๘๘,๕๖๕ เรื่อง และ จำเลยสัญชาติอื่นๆ ๑,๘๘๔ เรื่อง รวม ๑๙๐,๔๔๙ เรื่อง โดยศาลชั้นต้นได้มีคำสั่งอนุญาต ให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาและจำเลยคนไทย จำนวน ๑๗๕,๒๖๘ เรื่อง บุคคลสัญชาติอื่นๆ ๑,๓๘๒ เรื่อง รวมเป็น ๑๗๖,๖๕๐ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๗๕ ของจำนวนคำร้องทั้งหมด หรือ กว่า ๙ ใน ๑๐ คน ของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวจะได้รับการประกันตัว

จากสถิติดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ศาลยุติธรรมดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลยเป็นสำคัญ トラบใดที่ศาลยังไม่มี คำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิด ศาลจะถือเป็นหลักเสมอในการให้ผู้ต้องหาและ จำเลยได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ส่วนการยกคำร้องหรือไม่อนุญาตนั้น ต้องปรากฏเหตุตาม ข้อยกเว้นที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งศาลก็จะพิจารณา โดยเคร่งครัด ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการใช้ดุลยพินิจของศาลในส่วนของ การพิจารณาคำร้องขอ อนุญาตปล่อยชั่วคราวจึงอยู่ภายใต้กรอบแห่งกฎหมายและสอดคล้องกับหลักสากล

* ที่มา : หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับเมื่อศุกร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๕

ให้อำนาจศาลยุติธรรม เพิ่มจำนวนรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค*

เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ณ อาคารรัฐสภา ได้มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีนายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่..) พ.ศ. ที่คณะกรรมการกฤษฎีกาวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว โดยร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กล่าว ได้มีการแก้ไขสาระสำคัญในการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนนของตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค (มาตรา ๑๓) และแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค (มาตรา ๑๔, ๒๘ และ ๒๙) เนื่องจากปริมาณงานตุลาการและงานธุรการคดีของศาลยุติธรรมเพิ่มมากขึ้น แต่ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลงานศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาคมีอธิบดีผู้พิพากษาภาคเพียงคนเดียว ไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติราชการ ทำให้ราชการของศาลยุติธรรมไม่อาจดำเนินไปได้ด้วยความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควรประกอบกับปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นส่งผลต่อระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นมีความล่าช้ากระทบต่อการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนและคู่ความในคดี เพื่อให้การบริหารจัดการคดีและการพิจารณาพิพากษาเป็นไปโดยสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชนและคู่ความในคดี จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรมโดยกำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคและอำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษา และรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

โดยในการพิจารณาของกรรมาธิการมีการแก้ไข มาตรา ๑๓ การเพิ่มจำนวนรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค จากภาคละ ๑ คน เป็น ๓ คน และกรณีที่มีความจำเป็นให้คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกากำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคได้มากกว่าภาคละ ๑ คน เป็น ๓ คน แต่ไม่เกิน ๖ คน ในการอภิปรายสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางส่วนเห็นด้วยกับร่างที่กรรมาธิการแก้ไข บางส่วนไม่เห็นด้วยที่แก้ไขให้คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมสามารถเพิ่มรองอธิบดีผู้พิพากษาได้ถึง ๖ คนซึ่งเห็นว่าการเพิ่มจำนวนรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค มีจำนวนมากเกินความจำเป็น

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางส่วนที่เห็นว่าควรมีการเพิ่มจำนวนตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคได้ตามความเหมาะสมเพื่อรองรับปริมาณงานที่มีจำนวนมากแต่ไม่จำเป็นต้องกำหนดว่าสามารถเพิ่มได้กี่ตำแหน่ง ทั้งนี้ หลังจากการอภิปรายเป็นเวลาพอสมควร ในที่สุดที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเสร็จแล้ว โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นด้วย ๓๗๙ เสียง ไม่เห็นด้วย ๔ เสียง

* ที่มา : เข้าถึงข้อมูลได้จากเว็บไซต์ หนังสือพิมพ์แนวหน้า เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕
<http://www.naewna.com>

ภาคผนวก

- : พระธรรมนูญศาลยุติธรรม
- : ร่างพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
- : รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎร
- : ร่างพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

พระธรรมนุญศาลยุติธรรม

พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๑ ศาลยุติธรรมตามพระธรรมนูญนี้มีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๒ ศาลชั้นต้น ได้แก่ ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี ศาลจังหวัด ศาลแขวง และศาลยุติธรรมอื่นที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดให้เป็นศาลชั้นต้น

มาตรา ๓ ศาลอุทธรณ์ ได้แก่ ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค

มาตรา ๔ ศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ และศาลชั้นต้น อาจแบ่งส่วนราชการเป็นแผนกหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น และให้มีอำนาจในคดีประเภทใดหรือคดีในท้องที่ใด ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของแต่ละศาลนั้นแยกต่างหากโดยเฉพาะก็ได้ โดยออกเป็นประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม

ประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามวรรคหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๕^๒ ให้ประธานศาลฎีกามีหน้าที่วางระเบียบราชการฝ่ายตุลาการของศาลยุติธรรม เพื่อให้กิจการของศาลยุติธรรมดำเนินไปโดยเรียบร้อยและเป็นระเบียบเดียวกัน และให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจให้คำแนะนำแก่ผู้พิพากษาในการปฏิบัติตามระเบียบวิธีการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นโดยกฎหมายหรือโดยประการอื่นให้เป็นไปโดยถูกต้อง

มาตรา ๖ ให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีอำนาจเสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง การยุบเลิก หรือการเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลของศาลยุติธรรมต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงจำนวน สภาพ สถานที่ตั้ง และเขตอำนาจศาลตามที่จำเป็นเพื่อให้การอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนเป็นไปโดยเรียบร้อยตลอดราชอาณาจักร

^๒ มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๗ ให้คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดจำนวนผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมให้เหมาะสมตามความจำเป็นแห่งราชการ

มาตรา ๘ ให้มีประธานศาลฎีกาประจำศาลฎีกาหนึ่งคน ประธานศาลอุทธรณ์ประจำศาลอุทธรณ์หนึ่งคน ประธานศาลอุทธรณ์ภาคประจำศาลอุทธรณ์ภาค ศาลละหนึ่งคน และให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญกรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี และศาลยุติธรรมอื่นที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดให้เป็นศาลชั้นต้นศาลละหนึ่งคน กับให้มีรองประธานศาลฎีกาประจำศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ประจำศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาคประจำศาลอุทธรณ์ภาค และรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญกรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรีและศาลยุติธรรมอื่นที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดให้เป็นศาลชั้นต้น ศาลละหนึ่งคน และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกาจะกำหนดให้มีรองประธานศาลฎีกามากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินหกคน รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น มากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินสามคนก็ได้^๓

เมื่อตำแหน่งประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นแล้วแต่กรณี เป็นผู้ทำการแทน ถ้ามีรองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นหลายคน ให้รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ที่มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน^๔

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นตามวรรคสอง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลนั้นเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคสาม ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้

^๓ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

^๔ มาตรา ๘ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๙ ในศาลจังหวัดหรือศาลแขวง ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ศาลละหนึ่งคน

เมื่อตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลนั้นเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลนั้นไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับในศาลนั้นเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่มีการแบ่งส่วนราชการในศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ หรือศาลชั้นต้นออกเป็นแผนกหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือผู้พิพากษาหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น แผนกหรือหน่วยงานละหนึ่งคน

เมื่อตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือผู้พิพากษาหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามวรรคหนึ่งว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดในแผนกหรือในหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นนั้นเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดในแผนกหรือในหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นนั้นไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับในแผนกหรือในหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นนั้นเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะทำการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้

มาตรา ๑๑ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น และผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ต้องรับผิดชอบในราชการของศาลให้เป็นไปโดยเรียบร้อย และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) นั่งพิจารณาและพิพากษาคดีใด ๆ ของศาลนั้น หรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใดแล้วมีอำนาจทำความเห็นแย้งได้

(๒) สั่งคำร้องคำขอต่าง ๆ ที่ยื่นต่อตนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ

^๔ มาตรา ๑๑ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑

(๓) รมัถระวังการใ้ระเบียบวิธีการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นโดยกฎหมายหรือโดยประการอื่นให้เป็นไปโดยถูกต้อง เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเสร็จเด็ดขาดไปโดยเร็ว

(๔) ให้คำแนะนำแก่ผู้พิพากษาในศาลนั้นในข้อขัดข้องเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา

(๕) ร่วมมือกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในบรรดากิจการอันเกี่ยวกับการจัดวางระเบียบและการดำเนินการงานส่วนธุรการของศาล

(๖) ทำรายงานการคดีและกิจการของศาลส่งตามระเบียบ

(๗) มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ให้รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น มีอำนาจตาม (๒) ด้วย และให้มีหน้าที่ช่วยประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น แล้วแต่กรณีตามที่ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นมอบหมาย

มาตรา ๑๒ ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือผู้พิพากษาหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ต้องรับผิดชอบงานของแผนกหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้เป็นไปโดยเรียบร้อยตามที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมที่ได้จัดตั้งแผนกหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นนั้น และต้องปฏิบัติตามคำสั่งของประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลนั้น

มาตรา ๑๓ ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละหนึ่งคน จำนวนเก้าภาค มีสถานที่ตั้ง และเขตอำนาจตามที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาภาคว่างลงหรือเมื่ออธิบดีผู้พิพากษาภาคไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ประธานศาลฎีกาสั่งให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทน

ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้

มาตรา ๑๔ ให้อธิบดีผู้พิพากษาภาคเป็นผู้พิพากษาในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจด้วยผู้หนึ่ง โดยให้มีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) สั่งให้หัวหน้าสำนักงานประจำศาลยุติธรรมรายงานเกี่ยวกับคดี หรือรายงานกิจการอื่นของศาลที่อยู่ในเขตอำนาจของตน

(๒) ในกรณีจำเป็นจะสั่งให้ผู้พิพากษาคคนใดคนหนึ่งในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจของตนไปช่วยทำงานชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินสามเดือนในอีกศาลหนึ่งโดยความยินยอมของผู้พิพากษานั้นก็ได้ แล้วรายงานไปยังประธานศาลฎีกาทันที

หมวด ๒

เขตอำนาจศาล

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ศาลยุติธรรมศาลใดศาลหนึ่งรับคดีซึ่งศาลยุติธรรมอื่นได้สั่งรับประทับฟ้องโดยชอบแล้วไว้พิจารณาพิพากษา เว้นแต่คดีนั้นจะได้โอนมาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความหรือตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

มาตรา ๑๖ ศาลชั้นต้นมีเขตตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดไว้ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา^๖

ศาลแพ่งและศาลอาญา มีเขตตลอดท้องที่กรุงเทพมหานครนอกจากท้องที่ที่อยู่ในเขตของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี ศาลจังหวัดมีนบุรี และศาลยุติธรรมอื่นตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดไว้

ในกรณีที่มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแพ่งหรือศาลอาญา และคดีนั้นเกิดขึ้นนอกเขตของศาลแพ่งหรือศาลอาญา ศาลแพ่งหรือศาลอาญา แล้วแต่กรณี อาจใช้ดุลพินิจยอมรับไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโอนคดีไปยังศาลยุติธรรมอื่นที่มีเขตอำนาจ

ในกรณีที่มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลจังหวัด และคดีนั้นเกิดขึ้นในเขตของศาลแขวง และอยู่ในอำนาจของศาลแขวง ให้ศาลจังหวัดนั้นมีคำสั่งโอนคดีไปยังศาลแขวงที่มีเขตอำนาจ

มาตรา ๑๗ ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี และมีอำนาจทำการไต่สวนหรือมีคำสั่งใด ๆ ซึ่งผู้พิพากษาคคนเดียวมีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๘ ศาลจังหวัดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญาทั้งปวงที่มีได้อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมอื่น

มาตรา ๑๙ ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ และศาลแพ่งธนบุรีมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งทั้งปวงและคดีอื่นใดที่มีได้อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมอื่น

^๖ มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๐

(๖)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ และศาลอาญาธนบุรีมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทั้งปวงที่มีได้อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมอื่น รวมทั้งคดีอื่นใดที่มีกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญา แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๐ ศาลยุติธรรมอื่นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นหรือกฎหมายอื่นกำหนดไว้

มาตรา ๒๑ ศาลอุทธรณ์มีเขตตลอดท้องที่ที่มีได้อยู่ในเขตศาลอุทธรณ์ภาค ในกรณีที่มีการยื่นอุทธรณ์คดีต่อศาลอุทธรณ์ และคดีนั้นอยู่นอกเขตของศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์อาจใช้ดุลพินิจยอมรับไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโอนคดีนั้นไปยังศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจ

มาตรา ๒๒ ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคมีอำนาจพิจารณาพิพากษาบรรดาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการอุทธรณ์ และว่าด้วยเขตอำนาจศาล และมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) พิพากษายืนตาม แก้ไข กลับ หรือยกคำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่พิพากษาลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ในเมื่อคดีนั้นได้ส่งขึ้นมายังศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๒) วินิจฉัยชี้ขาดคำร้องคำขอที่ยื่นต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคตามกฎหมาย

(๓) วินิจฉัยชี้ขาดคดีที่ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคมีอำนาจวินิจฉัยได้ตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๓ ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้เสนอต่อศาลฎีกาได้โดยตรง และคดีที่อุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคตามที่กฎหมายบัญญัติ เว้นแต่กรณีที่ศาลฎีกาเห็นว่าข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงที่อุทธรณ์หรือฎีกานั้นจะไม่เป็นสาระอันควรแก่การพิจารณา ศาลฎีกามีอำนาจไม่รับคดีไว้พิจารณาพิพากษาได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา^๗

คดีที่ศาลฎีกาได้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งแล้ว คู่ความไม่มีสิทธิที่จะทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาคัดค้านคดีนั้นต่อไป

หมวด ๓

องค์คณะผู้พิพากษา

^๗ มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๔ ให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ออกหมายเรียก หมายอาญา หรือหมายสั่งให้ส่งคนมาจากหรือไปยังจังหวัด

อื่น

(๒) ออกคำสั่งใด ๆ ซึ่งมีใช่เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดี

มาตรา ๒๕ ในศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาคนเดียวเป็นองค์คณะมีอำนาจเกี่ยวแก่คดีซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลนั้น ดังต่อไปนี้

(๑) ใต้อานาจและวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องหรือคำขอที่ยื่นต่อศาลในคดีทั้งปวง

(๒) ใต้อานาจและมีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย

(๓) ใต้อานาจมูลฟ้องและมีคำสั่งในคดีอาญา

(๔) พิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง ซึ่งราคาทรัพย์สินที่พิพาทหรือจำนวนเงินที่ฟ้องไม่เกินสามแสนบาท ราคาทรัพย์สินที่พิพาทหรือจำนวนเงินดังกล่าวอาจขยายได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

(๕) พิจารณาพิพากษาคดีอาญา ซึ่งกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างสูงไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่จะลงโทษจำคุกเกินหกเดือน หรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษจำคุกหรือปรับอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างเกินอัตราที่กล่าวแล้วไม่ได้

ผู้พิพากษาประจำศาลไม่มีอำนาจตาม (๓) (๔) หรือ (๕)

มาตรา ๒๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕ ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น นอกจากศาลแขวงและศาลยุติธรรมอื่นซึ่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสองคนและต้องไม่เป็นผู้พิพากษาประจำศาลเกินหนึ่งคน จึงเป็นองค์คณะที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งหรือคดีอาญาทั้งปวง

มาตรา ๒๗ ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาคหรือศาลฎีกา ต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสามคน จึงเป็นองค์คณะที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีได้

ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค และผู้พิพากษาศาลฎีกา ที่เข้าประชุมใหญ่ในศาลนั้นหรือในแผนกคดีของศาลดังกล่าว เมื่อได้ตรวจสำนวนคดีที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุมแผนกคดีแล้ว มีอำนาจพิพากษาหรือทำคำสั่งคดีนั้นได้ และเฉพาะในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคมีอำนาจทำความเห็นแย้งได้ด้วย

มาตรา ๒๘ ในระหว่างการพิจารณาคดีใด หากมีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้น ไม่อาจจะนั่งพิจารณาคดีต่อไป ให้ผู้พิพากษา ดังต่อไปนี้ นั่งพิจารณาคดีนั้นแทนต่อไปได้

(๑) ในศาลฎีกา ได้แก่ ประธานศาลฎีกา หรือรองประธานศาลฎีกา หรือผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งประธานศาลฎีกามอบหมาย

(๒) ในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค ได้แก่ ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคซึ่งประธานศาลอุทธรณ์หรือประธานศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี มอบหมาย

(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาภาค ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นของศาลนั้น ซึ่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาภาค หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี มอบหมาย

ให้ผู้ทำการแทนในตำแหน่งต่าง ๆ ตามมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๓ มีอำนาจตาม (๑) (๒) และ (๓) ด้วย

มาตรา ๒๙ ในระหว่างการทำคำพิพากษาคดีใด หากมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้นไม่อาจจะทำคำพิพากษาในคดีนั้นต่อไปได้ ให้ผู้พิพากษา ดังต่อไปนี้ มีอำนาจลงลายมือชื่อทำคำพิพากษา และเฉพาะในศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค และศาลชั้นต้น มีอำนาจทำความเห็นแย้งได้ด้วย ทั้งนี้ หลังจากได้ตรวจสำนวนคดีนั้นแล้ว

(๑) ในศาลฎีกา ได้แก่ ประธานศาลฎีกาหรือรองประธานศาลฎีกา

(๒) ในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค ได้แก่ ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค รองประธานศาลอุทธรณ์ หรือรองประธานศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี

(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี

ให้ผู้ทำการแทนในตำแหน่งต่าง ๆ ตามมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๓ มีอำนาจตาม (๑) (๒) และ (๓) ด้วย

มาตรา ๓๐ เหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ตามมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ หมายถึงกรณีที่ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะนั่งพิจารณาคดีนั้นพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่หรือถูกคัดค้านและถอนตัวไป หรือไม่อาจปฏิบัติราชการจนไม่สามารถนั่งพิจารณาหรือทำคำพิพากษาในคดีนั้นได้

มาตรา ๓๑ เหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ตามมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ นอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ แล้ว ให้หมายความรวมถึงกรณีดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) กรณีที่ผู้พิพากษาคณะเดียวได้สวนมูลฟ้องคดีอาญาแล้วเห็นว่าควรพิพากษายกฟ้อง แต่คดีนั้นมีอัตราโทษตามที่กฎหมายกำหนดเกินกว่าอัตราโทษตามมาตรา ๒๕ (๕)

(๒) กรณีที่ผู้พิพากษาคนเดียวพิจารณาคดีอาญาตามมาตรา ๒๕ (๕) แล้วเห็นว่าควรพิพากษาลงโทษจำคุกเกินกว่าหกเดือน หรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษจำคุกหรือปรับนั้นอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างเกินอัตราดังกล่าว

(๓) กรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งคดีแพ่งเรื่องใดของศาลนั้นจะต้องกระทำโดยองค์คณะ ซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาหลายคน และผู้พิพากษาในองค์คณะนั้นมีความเห็นแย้งกันจนหาเสียงข้างมากมิได้

(๔) กรณีที่ผู้พิพากษาคนเดียวพิจารณาคดีแพ่งตามมาตรา ๒๕ (๕) ไปแล้วต่อมาปรากฏว่าราคาทรัพย์สินที่พิพาทหรือจำนวนเงินที่ฟ้องเกินกว่าอำนาจพิจารณาพิพากษาของผู้พิพากษาคนเดียว

หมวด ๔

การจ่าย การโอน และการเรียกคืนสำนวนคดี

มาตรา ๓๒ ให้ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีในแต่ละศาล แล้วแต่กรณี รับผิดชอบในการจ่ายสำนวนคดีให้แก่องค์คณะผู้พิพากษาในศาลหรือในแผนกคดีนั้น โดยให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยระเบียบราชการฝ่ายตุลาการของศาลยุติธรรม

การออกระเบียบราชการฝ่ายตุลาการของศาลยุติธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงความเชี่ยวชาญและความเหมาะสมขององค์คณะผู้พิพากษาที่จะรับผิดชอบสำนวนคดีนั้น รวมทั้งปริมาณคดีที่องค์คณะผู้พิพากษาแต่ละองค์คณะรับผิดชอบ

มาตรา ๓๓ การเรียกคืนสำนวนคดีหรือการโอนสำนวนคดีซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบขององค์คณะผู้พิพากษาใด ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล จะกระทำได้อต่อเมื่อเป็นกรณีที่จะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมในการพิจารณาหรือพิพากษาอรรถคดีของศาลนั้น และรองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาในศาลจังหวัดหรือศาลแขวง ที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลนั้น แล้วแต่กรณี ที่มีได้เป็นองค์คณะในสำนวนคดีดังกล่าวได้เสนอความเห็นให้กระทำได้

ในกรณีที่รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาในศาลจังหวัดหรือศาลแขวง ที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลนั้นแล้วแต่กรณี ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ หรือได้เข้าเป็นองค์คณะในสำนวนคดีที่เรียกคืนหรือโอนนั้นให้รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค รอง

^๕ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษา ที่มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับในศาลนั้น เป็นผู้มียอำนาจในการเสนอความเห็นแทน ในกรณีที่รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น มีหนึ่งคน หรือมีหลายคนแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้หรือได้เข้าเป็นองค์คณะในสำนวนคดีที่เรียกคืนหรือโอนนั้นทั้งหมด ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดของศาลนั้นเป็นผู้มียอำนาจในการเสนอความเห็น^๕

ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลไม่มีอำนาจในการเสนอความเห็นตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง

ในกรณีที่ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนหรือองค์คณะผู้พิพากษามีคดีค้างการพิจารณาอยู่เป็นจำนวนมากซึ่งจะทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลนั้นล่าช้า และผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนหรือองค์คณะผู้พิพากษานั้นขอคืนสำนวนคดีที่ตนรับผิดชอบอยู่ ให้ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี มีอำนาจรับคืนสำนวนคดีดังกล่าว และโอนให้ผู้พิพากษาหรือองค์คณะผู้พิพากษาอื่นในศาลนั้นรับผิดชอบแทนได้

^๕ มาตรา ๓๓ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๓๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การนั่งพิจารณาคดีของศาลต้องมีผู้พิพากษาครบองค์คณะและผู้พิพากษาซึ่งมิได้นั่งพิจารณาคดีใดจะทำคำพิพากษาคดีนั้นมิได้ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ประกอบกับมาตรา ๒๔๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การจ่ายสำนวนคดีให้ผู้พิพากษาต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติ และได้ห้ามการเรียกคืนสำนวนคดีหรือการโอนสำนวนคดี เว้นแต่เป็นกรณีที่จะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี นอกจากนี้ ได้มีการตรากฎหมายตามมาตรา ๒๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งบัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระ โดยมีเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลฎีกา ดังนั้น เพื่อเป็นการรองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเพื่อให้การจัดระบบการบริหารงานศาลยุติธรรมตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมสอดคล้องกับกฎหมายซึ่งตราขึ้นตามมาตรา ๒๗๕ ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๐^{๐๐}

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมได้กำหนดให้ศาลชั้นต้นมีเขตอำนาจตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ จึงทำให้การเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลดังกล่าวจะต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ ซึ่งต้องใช้เวลาอันไม่ทันกับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่ทางปกครอง และไม่เอื้อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ดังนั้น เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลชั้นต้นสามารถกระทำได้อย่างคล่องตัว สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรมเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลชั้นต้นสามารถกระทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา จึง จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐^{๐๐}

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรมได้กำหนดให้มีรองประธานศาลฎีกาหนึ่งคน รองประธานศาลอุทธรณ์ และรองประธานศาลอุทธรณ์ภาค ศาลละหนึ่งคน และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกาจะกำหนดให้มีรองประธานศาลฎีกามากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินสามคนก็ได้แต่เนื่องจากในปัจจุบันปริมาณงานของประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ และประธานศาลอุทธรณ์ภาคได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ สมควรกำหนดให้มีการเพิ่มการกำหนดจำนวนรองประธานศาลฎีกาได้ไม่เกินหกคนและจำนวน

^{๐๐} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๕๑ ก/หน้า ๒๑/๕ กันยายน ๒๕๕๐

^{๐๐} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๕๑ ก/หน้า ๒๔/๕ กันยายน ๒๕๕๐

รองประธานศาลอุทธรณ์หรือรองประธานศาลอุทธรณ์ภาคได้ไม่เกินสามคน เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์และประธานศาลอุทธรณ์ภาค จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑^{๑๖}

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาลยุติธรรมเป็นงานที่ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบและการกลั่นกรองจากผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์ สมควรกำหนดให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจให้คำแนะนำแก่ข้าราชการตุลาการ และให้ผู้ที่รับผิดชอบการบริหารงานของศาลมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและทำความเห็นแย้ง ทั้งยังสมควรเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๙ วรรคสอง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ปัทมา/แก้ไข

วคิน/ตรวจ

๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓

ร่าง
พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

(๑๓)

สารบบ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ซึ่งรัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไป ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ ได้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรชุดที่แล้ว (ชุดที่ ๒๓) และรอการพิจารณา รับหลักการในวาระที่หนึ่งของสภาผู้แทนราษฎร จนมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ต่อมา คณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบันได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ต่อไป ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบแล้ว ประธานสภาผู้แทนราษฎร จึงได้อนุญาตให้บรรจุร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๘

(นายวิชรินทร์ จอมพลาพล)

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติ ๑

สำนักการประชุม

๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ..... ๑๕๓๓/๒๕๕๓
วันที่..... ๕ ก.พ. ๕๓
เวลา..... ๑๐.๕๓ น.

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๔๐๔/ ๑๕๕๓

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อ้างถึง หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๓๔/๒๗๐๑
ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินซึ่งนายกรัฐมนตรีลงนามรับรองแล้ว
จำนวน ๓ ฉบับ

ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญ
ศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ) ไปเพื่อนายกรัฐมนตรีพิจารณาลงนามรับรองเนื่องจาก
เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน นั้น

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้นำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีพิจารณาและลงนามรับรองร่าง
พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวแล้ว ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางฐะปาณีย์ อาจารย์วงศ์)

ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายข้าราชการประจำ
ด้านประสานกิจการภายในประเทศ
ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและกฏคดี ๑
รับที่ ๒๕๕๓
วันที่ ๕ / ก.พ. / ๕๓ เวลา ๑๑.๒๕ น.

สำนักประสานงานการเมือง

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๔๒๓

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๓๖๓๒

กลุ่มงานระเบียบราชการ

รับที่ ๑๕๕๓

วันที่ ๕ ก.พ. ๕๓ เวลา ๑๑.๓๐ น.

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม
รับที่ ๕๖ ๒๕๕๓
วันที่ ๕ ก.พ. ๕๓ เวลา ๑๑.๑๘ น.
ส่งกลุ่มงาน น.ร.ม.และกฏคดี ๑ ดำเนินการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ..... ๑๕๐๕/๖๕๕๓
วันที่..... ๓๑.๑๕๓
เวลา..... ๑๓.๕๐๖

ที่ ศย ๑๐๐/๕๐๗

ศาลฎีกา
ถนนราชดำเนินใน เขตพระนคร
กทม. ๑๐๒๐๐

๒๙ มกราคม ๒๕๕๓

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. พร้อมบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว จำนวน ๒๐ ชุด
๒. แผนดิสก์เก็บบันทึกข้อมูลร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว จำนวน ๑ แผ่น

ด้วยศาลยุติธรรมเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม เพื่อให้การบริหารราชการศาลยุติธรรม และการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สมควรมีการเพิ่มเติมตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค และกำหนดอำนาจหน้าที่ของรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค รวมทั้งได้แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยมีหลักการ ดังนี้

แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ดังต่อไปนี้

- (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค (มาตรา ๑๓)
- (๒) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค

(มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๙)

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและคดี ๑
รับที่..... ๑๕ / ๖๕๕๓
วันที่ ๓ / ๑๕ / ๕๓ เวลา ๑๔.๑๐ น.

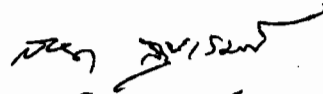
จึงขอ ...

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม
รับที่..... ๑๓ / ๖๕๕๓
วันที่ ๓ / ๑๕ / ๕๓ เวลา ๑๕.๐๐ น.
ส่งกลุ่มงาน..... ดำเนินการ

(๑๖)

จึงขอส่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย มาเพื่อเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายสมโชค สุวารมณี)

ประธานศาลฎีกา

สำนักงานศาลยุติธรรม

สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม

โทร. ๐ ๒๕๑๒ ๘๔๗๑ *คุณจันทร์*

โทรสาร ๐ ๒๕๑๒ ๘๔๗๑

E-mail : ojta@coj.go.th

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ดังต่อไปนี้

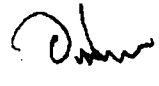
- (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล (มาตรา ๑๓)
- (๒) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของอธิบดีผู้พิพากษาศาลและรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล (มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙)

เหตุผล

เนื่องด้วยปริมาณงานตุลาการและงานธุรการคดีของศาลยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้น เป็นลำดับ แต่ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลงานของศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาคมีอธิบดีผู้พิพากษาศาลเพียงคนเดียวไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติราชการ ทำให้ราชการของศาลยุติธรรมไม่อาจดำเนินไปได้ด้วยความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นดังกล่าวส่งผลต่อระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นมีความล่าช้ากระทบต่อการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและคู่ความในคดี ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการคดีและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและคู่ความในคดี สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรมโดยกำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล และอำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษาศาลและรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

รับรอง

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)
นายกรัฐมนตรี
๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละหนึ่งคน จำนวนเก้าภาค มีสถานที่ตั้ง และเขตอำนาจตามที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา กับให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละหนึ่งคน ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกาจะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคมากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินสามคนก็ได้

เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาภาคว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคเป็นผู้ทำการแทน ถ้ามีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคหลายคนให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้ผู้ที่มิใช่อาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๔ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

“ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคเป็นผู้พิพากษาในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจด้วยโดยให้มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) และให้มีหน้าที่ช่วยอธิบดีผู้พิพากษาภาคตามที่อธิบดีผู้พิพากษาภาคมอบหมาย”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๒๘ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาภาค ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น รองอธิบดีผู้พิพากษาภาค หรือผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นของศาลนั้น ซึ่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาภาค หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี มอบหมาย”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๒๘ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น รองอธิบดีผู้พิพากษาภาค หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๗ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และจัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

เนื่องจากปริมาณงานของตุลาการและจำนวนคดีของศาลยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ แต่ผู้รับผิดชอบกำกับดูแลงานของศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาคมีอธิบดีผู้พิพากษาภาคเพียงคนเดียว ไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติราชการ ทำให้การกำกับดูแลงานของศาลยุติธรรมไม่อาจดำเนินไปได้ด้วยความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และการที่จำนวนคดีเพิ่มมากขึ้นจะทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นมีความล่าช้า มีผลกระทบต่อความยุติธรรมแก่ประชาชนและคู่ความในคดี ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการคดีและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมเป็นไปโดยสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชนและคู่ความในคดี จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม โดยกำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคและอำนาจหน้าที่ของรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค และปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษาภาคไปพร้อมกันด้วย

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ดังต่อไปนี้

๑.๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค เนื่องจากพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๓ กำหนดให้มีอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละ ๑ คน โดยไม่ได้กำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคไว้ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการบริหารราชการเมื่ออธิบดีผู้พิพากษาภาคไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ จึงจำเป็นต้องเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรมโดยกำหนดให้มีตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคดังกล่าว

๑.๒ แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค (มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕) เพื่อให้การบริหารราชการศาลยุติธรรมและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมมีความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

**ตารางเปรียบเทียบพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.**

กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	ร่างกฎหมายที่ขอแก้ไข	เหตุผลในการแก้ไข
	<p style="text-align: center;">ร่าง พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p style="text-align: center;">.....</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p style="text-align: center;">โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญ ศาลยุติธรรม</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p style="text-align: center;">.....</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/>	

**ตารางเปรียบเทียบพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.**

กฎหมายที่ใช้ในปัจจุบัน	ร่างกฎหมายที่ขอแก้ไข	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๑๓ ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาล ภาคละหนึ่งคน จำนวนเก้าภาค มีสถานที่ตั้ง และเขตอำนาจตามที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p>	<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ."</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>"มาตรา ๑๓ ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาล ภาคละหนึ่งคน จำนวนเก้าภาค มีสถานที่ตั้ง และเขตอำนาจตามที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา <u>กับให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล ภาคละหนึ่งคน ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกา</u></p>	<p>เพิ่มเติมตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล เพื่อให้การบริหารราชการศาลยุติธรรมและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรม มีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น</p>

ตารางเปรียบเทียบพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	ร่างกฎหมายที่ขอแก้ไข	เหตุผลในการแก้ไข
<p>เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกาว่างลงหรือเมื่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกาไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ประธานศาลฎีกาสั่งให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งเป็นผู้ทำการแทน</p> <p>ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้</p>	<p><u>จะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกามากกว่าหนึ่งคน แต่ไม่เกินสามคนก็ได้</u></p> <p>เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกาว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกาเป็นผู้ทำการแทน <u>ถ้ามีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกาหลายคนให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกาที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้ผู้ที่มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน.</u></p> <p><u>ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้</u></p> <p>ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้</p>	

ตารางเปรียบเทียบพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	ร่างกฎหมายที่ขอแก้ไข	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๑๔ ให้อธิบดีผู้พิพากษาภาคเป็นผู้พิพากษาในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจด้วยผู้หนึ่ง โดยให้มีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(๑) สั่งให้หัวหน้าสำนักงานประจำศาลยุติธรรม รายงานเกี่ยวกับคดี หรือรายงานกิจการอื่นของศาลที่อยู่ในเขตอำนาจของตน</p> <p>(๒) ในกรณีจำเป็นจะสั่งให้ผู้พิพากษาคณะใดคนหนึ่ง ในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจของตนไปช่วยทำงานชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินสามเดือนในอีกศาลหนึ่งโดยความยินยอมของผู้พิพากษานั้นก็ได้ แล้วรายงานไปยังประธานศาลฎีกาทันที</p>	<p>มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๔ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม</p> <p>“ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคเป็นผู้พิพากษาในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจด้วย โดยให้มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) และให้มีหน้าที่ช่วยอธิบดีผู้พิพากษาภาคตามที่อธิบดีผู้พิพากษาภาคมอบหมาย”</p>	<p>เพื่อให้การบริหารราชการศาลยุติธรรมและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรม มีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น</p>

ตารางเปรียบเทียบพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	ร่างกฎหมายที่ขอแก้ไข	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๒๘ ในระหว่างการพิจารณาคดีใด หากมีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้น ไม่อาจจะนั่งพิจารณาคดีต่อไป ให้ผู้พิพากษาดังต่อไปนี้ นั่งพิจารณาคดีนั้นแทนต่อไปได้</p> <p>(๑) ในศาลฎีกา ได้แก่ ประธานศาลฎีกา หรือ รองประธานศาลฎีกา หรือผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งประธานศาลฎีกามอบหมาย</p> <p>(๒) ในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค ได้แก่ ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือ รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค ซึ่งประธานศาลอุทธรณ์หรือประธานศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี มอบหมาย</p>	<p>มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๒๘ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p>	

ตารางเปรียบเทียบพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	ร่างกฎหมายที่ขอแก้ไข	เหตุผลในการแก้ไข
<p>(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษามาตร ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นของศาลนั้น ซึ่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษามาตร หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี มอบหมาย</p> <p>ให้ผู้ทำการแทนในตำแหน่งต่างๆ ตามมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๓ มีอำนาจตาม (๑) (๒) และ (๓) ด้วย</p>	<p>"(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษามาตร ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น <u>รองอธิบดีผู้พิพากษามาตร</u> หรือผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นของศาลนั้น ซึ่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษามาตร หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี มอบหมาย"</p>	<p>เพื่อให้การบริหารราชการศาลยุติธรรมและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรม มีความสะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น</p>

**ตารางเปรียบเทียบพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.**

กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	ร่างกฎหมายที่ขอแก้ไข	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๒๔ ในระหว่างการทำคำพิพากษาคดีใด หากมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้น ไม่อาจจะทำคำพิพากษาในคดีนั้นต่อไปได้ ให้ผู้พิพากษาดังต่อไปนี้มีอำนาจลงลายมือชื่อทำคำพิพากษา และเฉพาะในศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค และศาลชั้นต้น มีอำนาจทำความเห็นแย้งได้ด้วย ทั้งนี้ หลังจากได้ตรวจสอบสำนวนคดีนั้นแล้ว</p> <p>(๑) ในศาลฎีกา ได้แก่ ประธานศาลฎีกา หรือ รองประธานศาลฎีกา</p> <p>(๒) ในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค ได้แก่ ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค รองประธานศาลอุทธรณ์ หรือรองประธานศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี</p>	<p>มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๒๔ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน</p>	

ตารางเปรียบเทียบพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	ร่างกฎหมายที่ขอแก้ไข	เหตุผลในการแก้ไข
<p>(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษามาตร รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี</p> <p>ให้ผู้ทำการแทนในตำแหน่งต่าง ๆ ตามมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๓ มีอำนาจตาม (๑) (๒) และ (๓) ด้วย</p>	<p>"(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษามาตร รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น <u>รองอธิบดีผู้พิพากษามาตร</u> หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี"</p> <p>มาตรา ๘ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นายกรัฐมนตรี</p>	<p>เพื่อให้การบริหารราชการศาลยุติธรรมและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรม มีความสะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น</p>

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎร

รายงาน

ของ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
พระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

สภาผู้แทนราษฎร

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด่วนที่สุด

ที่ ๑๐๑๘/๒๕๕๕

(๓๒)

(สำเนา)

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยรายงานของคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ ได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ) ซึ่งรอการพิจารณารับหลักการในวาระที่หนึ่งของสภาผู้แทนราษฎรชุดที่แล้ว (ชุดที่ ๒๓) จนมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ต่อมารัฐสภาได้มีมติเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่อไปตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยสภาผู้แทนราษฎรได้ตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา ประกอบด้วย

๑. นายเกียรติ สิทธิอมร	๒. นายชาญณรงค์ ปราณจิตต์
๓. นายชุมสาย ศรียาภัก	๔. นายเชิดชัย ตันติศิรินทร์
๕. นายชูการ์โน มะทา	๖. นายณรงค์ คูดึง
๗. นายธนิช มาสีพิทักษ์	๘. นายนริศ ชำนาญกิจ
๙. นางสาวนริศรา แดงไผ่	๑๐. นายนิพนธ์ บุญญามณี
๑๑. นายประสิทธิ์ วุฒินันชัย	๑๒. นายพงษ์เดช วานิชกิตติกุล
๑๓. นายพิชิต ชื่นบาน	๑๔. นายพินิจ จันทรสมบูรณ์
๑๕. นายพีระพันธุ์ พาลุสุข	๑๖. นายพีระพันธุ์ สาสิทธิ์วิภาค
๑๗. นายรณเทพ อนุวัฒน์	๑๘. นายวัชระ เพชรทอง
๑๙. นางวันเพ็ญ พร้อมพัฒน์	๒๐. นายวิภูแถลง พัฒนภูมิไท
๒๑. นายวิรัตน์ กัลยาศิริ	๒๒. นายวีระพล ตั้งสุวรรณ
๒๓. นายศุภชัย ใจสมุทร	๒๔. นายสมคิด เชื้อคง
๒๕. นายสมมุติ เบ็ญจลักษณ์	๒๖. นายสมหมาย กุ์ทรัพย์
๒๗. นายสิงห์ทอง บัวชุม	๒๘. พันโท สิ้นธพ แก้วพิจิตร
๒๙. นายสุชาติ ภิญโญ	๓๐. นายสุรเชษฐ์ แวอาแซ
๓๑. นายอนันต์ ศรีพันธุ์	

(๓๓)

บัดนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมา
เพื่อได้โปรดนำเสนอที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

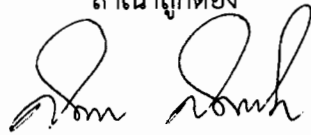
ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) พีรพันธุ์ พาลุสุข

(นายพีรพันธุ์ พาลุสุข)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

สำเนาถูกต้อง

(นายสามารถ คัมภีรานนท์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมาธิการ ๒

สำนักกรรมาธิการ ๒

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๐๖ - ๗

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๐๗

ศกมيناภรณ์/ร่าง

ศกมيناภรณ์/พิมพ์

สายพิน/ตรวจ

ตรวจทาน

ครั้งที่ ๑ สายพิน/กัณฑ์ช/กมลเนตร

ครั้งที่ ๒ อโณทัย/อัครเดช

ครั้งที่ ๓ วิลาวรรณ/อัจฉรา

รายงานของคณะกรรมการการวิสามัญ

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ) ซึ่งรอการพิจารณารับหลักการในวาระที่หนึ่งของสภาผู้แทนราษฎรชุดที่แล้ว (ชุดที่ ๒๓) จนมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ต่อมารัฐสภาได้มีมติเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่อไปตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยสภาผู้แทนราษฎรได้ตั้งกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการการวิสามัญได้ดำเนินการแล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญได้มีมติเลือกตั้ง

(๑) นายพีรพันธุ์ พาลุสุข	เป็นประธานคณะกรรมการ
(๒) นายวิรัตน์ กัลยาศิริ	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๓) นายพิชิต ชื่นบาน	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
(๔) นายชาญณรงค์ ปราณจิตต์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
(๕) นายพงษ์เดช วานิชกิตติกูล	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
(๖) นายณรงค์ คูดึง	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๗) นายสิงห์ทอง บัวชุม	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๘) นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค	เป็นกรรมการที่ปรึกษา
(๙) นายวีระพล ตั้งสุวรรณ	เป็นกรรมการที่ปรึกษา
(๑๐) นางวันเพ็ญ พร้อมพัฒน์	เป็นกรรมการที่ปรึกษา
(๑๑) นายนิพนธ์ บุญญามณี	เป็นกรรมการที่ปรึกษา
(๑๒) นายพินิจ จันทร์สมบูรณ์	เป็นกรรมการที่ปรึกษา

๒. คณะกรรมการการวิสามัญได้มีมติตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการ (ที่ไม่ได้เป็นกรรมการ) คือ

- นายเจษฎา อนุจारी

๓. คณะกรรมาธิการวิสามัญได้มีมติแต่งตั้ง นางสาวศกิมินาภรณ์ สุวรรณรงค์ นิตกรชำนาญการ กลุ่มงานคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน สำนักกรรมาธิการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมาธิการ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๒

๔. ผู้ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญได้เชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ

๔.๑ สำนักประธานศาลฎีกา

- นายสืบพงษ์ ศรีพงษ์กุล ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์
ประจำสำนักประธานศาลฎีกา

๔.๒ สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๙

- นายสมบุญม์ วัฒนพรมงคล อธิบดีผู้พิพากษภาค ๙

๕. ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

สำนักงานศาลยุติธรรม

(๑) นายชัยรัตน์ วงศ์วีรธร ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น
ประจำสำนักประธานศาลฎีกา

(๒) นางดวงใจ ดั่งศรีทอง นิตกรชำนาญการ
สำนักกฎหมายและวิชาการ

(๓) นายอดิศร เสนาใหญ่ นิตกร สำนักกฎหมายและวิชาการ

(๔) นายยุทธนา จันทร์เพ็ง นิตกร สำนักกฎหมายและวิชาการ

๖. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีผู้เสนอคำแปรญัตติ

๗. ผลการพิจารณา

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ ไม่มีการแก้ไข

คำปรารภ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

มีการแก้ไข

มาตรา ๓ แก้ไขมาตรา ๑๓

มีการแก้ไข

มีกรรมวิธีการขอสงวนความเห็น

นายนิพนธ์ บุญญามณี (กรรมวิธีการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอแก้ไขเพิ่มเติมความ
ในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความ
ต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละหนึ่งคน จำนวนเก้าภาค
มีสถานที่ตั้ง และเขตอำนาจตามที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา กับให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละหนึ่งคน ในกรณีที่มีความจำเป็น
เพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธาน
ศาลฎีกาจะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคมากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินสวทหกคนก็ได้

เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาภาคว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจ
ปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคเป็นผู้ทำการแทน ถ้ามีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค
หลายคนให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุด
ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้ผู้ที่อาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษา
คนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่ง
ตามวรรคหนึ่งไม่ได้”

มาตรา ๔ เพิ่มความเป็นวรรคสอง
ของมาตรา ๑๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕ แก้ไข (๓) ของมาตรา ๒๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖ แก้ไข (๓) ของมาตรา ๒๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗

ไม่มีการแก้ไข

๘. ข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญ

คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้วเห็นว่าควรมีข้อสังเกตไว้ในรายงานของคณะกรรมการวิสามัญเพื่อให้สภาพิจารณา และให้คณะรัฐมนตรี ศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องควรทราบหรือควรปฏิบัติ ดังนี้

๘.๑ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและแยกให้เห็นการทำหน้าที่ของตำแหน่งบริหารของสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งต้องทำหน้าที่ทั้งในการบริหารจัดการคดีและการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี และเพื่อให้การใช้ถ้อยคำในเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้สอดคล้องกับถ้อยคำในมาตรา ๑๙๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่บัญญัติว่า “ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย” จึงเห็นควรปรับแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นดังนี้

“เหตุผล

เนื่องด้วยปริมาณงานตุลาการและงานธุรการคดีของศาลยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ แต่ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลงานของศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาคมีอธิบดีผู้พิพากษาภาคเพียงคนเดียวไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติราชการ ทำให้ราชการของศาลยุติธรรมไม่อาจดำเนินไปได้ด้วยความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นดังกล่าวส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นมีความล่าช้ากระทบต่อการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและคู่ความในคดี ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการคดี สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ของศาลยุติธรรมเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการ ชำระคดีพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรมโดยกำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค และอำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

๘.๒ แนวทางหนึ่งที่จะสามารถแก้ปัญหาการพิจารณาคดีที่ล่าช้า คือการเพิ่มจำนวนผู้พิพากษา โดยรัฐบาลควรจัดเพิ่มงบประมาณให้สำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อคัดเลือกบุคคลและบรรจุเป็นผู้พิพากษาให้เพียงพอแก่ปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้น

๘.๓ เพื่อเป็นการลดปริมาณคดีที่จะมาสู่ศาล ควรพิจารณานำทางเลือกอื่นมาใช้แทนการดำเนินคดีอาญาปกติ เช่น การต่อรองการลงโทษ หรือการชะลอการฟ้อง โดยต้องพิจารณาศึกษาแนวทางดังกล่าวภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ หลักนิติธรรม ความเป็นธรรมต่อคู่ความ การไม่เลือกปฏิบัติ หลักความเสมอภาค เพื่อประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมโดยรวมของประเทศ

๘.๔ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความในการพิจารณาคดี ควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพิจารณาคดีของศาล โดยบันทึกการสืบพยานในรูปแบบของดิจิทัลไว้ตลอดการพิจารณา

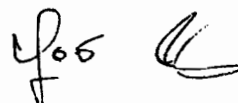
๘.๕ ในระบบการนัดพิจารณาคดีต่อเนื่อง ควรมีการแก้ไขให้มีการกำหนดเวลาในการพิจารณาคดีว่าแต่ละคดีควรมีกำหนดเวลาในการพิจารณาว่าจะเสร็จเมื่อใด และควรมีการเว้นช่วงเวลาในการพิจารณาคดีเพื่อให้โอกาสคู่ความได้ค้นหาพยานหลักฐานมาแสดงต่อศาล ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความมากยิ่งขึ้น

๘.๖ ปัญหาความไม่สงบที่เกิดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาในกระบวนการยุติธรรมและการขาดความเชื่อมั่นในระบบราชการ แนวทางที่อาจจะแก้ไขหรือลดปัญหาความรุนแรงและสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ คือ

(๑) ศึกษาการนำกฎหมายอิสลามเกี่ยวกับครอบครัวและมรดกมาบังคับใช้กับคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในพื้นที่อื่นนอกจากในจังหวัดชายแดนภาคใต้และควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดตั้งแผนกคดีกฎหมายอิสลามในศาลยุติธรรมทั่วประเทศเพื่อพิจารณาคดีแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดกของคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม

(๒) ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วมในระบบราชการโดยเฉพาะในกระบวนการยุติธรรม โดยศึกษาแนวทางส่งเสริมให้คนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามเข้ามามีส่วนร่วม โดยเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมากยิ่งขึ้น ทั้งในส่วนของผู้พิพากษา พนักงานอัยการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ และทหาร และควรอบรมและให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่จะไปปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เข้าใจเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานตอบสนองและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น

๙. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมและข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญมาพร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว

(นายพงษ์เดช วานิชกิตติกุล)

เลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ

(๓๙)

ร่าง
พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสามสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาล ภาคละหนึ่งคน จำนวนเก้าภาค มีสถานที่ตั้ง และเขตอำนาจตามที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา กับให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล ภาคละหนึ่งสามคน ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกาจะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลมากกว่าหนึ่งสามคนแต่ไม่เกินสวทหกคนก็ได้

เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเป็นผู้ทำการแทน ตัวมีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล

ทศวรรษโดยให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้ผู้ที่มิอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๔ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

“ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคเป็นผู้พิพากษาในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจด้วย โดยให้มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) และให้มีหน้าที่ช่วยอธิบดีผู้พิพากษาภาคตามที่อธิบดีผู้พิพากษาภาคมอบหมาย”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๒๘ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาภาค ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น รองอธิบดีผู้พิพากษาภาค หรือผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นของศาลนั้น ซึ่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาภาค หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี มอบหมาย”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๒๙ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น รองอธิบดีผู้พิพากษาภาค หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๗ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....

.....

(๕๑)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษามาตร (มาตรา ๑๓)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของอธิบดีผู้พิพากษามาตรและรองอธิบดีผู้พิพากษามาตร

(มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙)

เหตุผล

เนื่องด้วยปริมาณงานตุลาการและงานธุรการคดีของศาลยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ แต่ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลงานของศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาคมีอธิบดีผู้พิพากษามาตรเพียงคนเดียวไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติราชการ ทำให้ราชการของศาลยุติธรรมไม่อาจดำเนินไปได้ด้วยความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นดังกล่าวส่งผลต่อระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นมีความล่าช้ากระทบต่อการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและคู่ความในคดี ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการคดีและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและคู่ความในคดี สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรมโดยกำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษามาตร และอำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษามาตรและรองอธิบดีผู้พิพากษามาตร จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขที่รับ..... 1220
วันที่ 20 ก.พ. 2555
เวลา..... 11.00 น.

ที่ สผ ๐๐๑๔/๒๖๗๕

สภาผู้แทนราษฎร
ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล
และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)
วันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
พระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ

ฉะนั้น จึงส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาเพื่อนำเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไป
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๖

อนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์)
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ ๑๒๓/๕๕ วันที่ ๒๐ ก.พ. ๕๕
เวลา ๑๕.๑๐ ส่ง ส.ส.ท.
สำนักการประชุม

กลุ่มงานนิติคดี
รับที่ ๓ (ก) / ๒๕๕๕
วันที่ ๒๐ ก.พ. ๕๕
เวลา ๑๕.๐๖ น.

สำนักการประชุม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๓๖

สารบบ

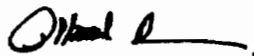
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ ได้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรชุดที่แล้ว (ชุดที่ ๒๓) และรอการพิจารณารับหลักการในวาระที่หนึ่งของสภาผู้แทนราษฎร จนมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ต่อมา คณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบันได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไป ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบแล้ว ประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงได้อนุญาตให้บรรจุร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้แล้ว และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้วจึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง แล้วลงมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้ และให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญฯ

ร่างพระราชบัญญัตินี้สภาผู้แทนราษฎรส่งให้วุฒิสภาเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

(นายวิชรินทร์ จอมพลาพล)

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(๔๕)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ดังต่อไปนี้

- (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค (มาตรา ๑๓)
- (๒) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค

(มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙)

เหตุผล

เนื่องด้วยปริมาณงานตุลาการและงานธุรการคดีของศาลยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ แต่ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลงานของศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาคมีอธิบดีผู้พิพากษาภาคเพียงคนเดียว ไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติราชการ ทำให้ราชการของศาลยุติธรรมไม่อาจดำเนินไปได้ด้วยความสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นดังกล่าวส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นมีความล่าช้ากระทบต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชนและคู่ความในคดี ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการคดีและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมเป็นไปโดยสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชนและคู่ความในคดี สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม โดยกำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค และอำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษาภาค และรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(ศาลฎีกา เป็นผู้เสนอ)

๕

(๔๖)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค (มาตรา ๑๓)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค

(มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙)

เหตุผล

เนื่องด้วยปริมาณงานตุลาการและงานธุรการคดีของศาลยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ แต่ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลงานของศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาคมีอธิบดีผู้พิพากษาภาคเพียงคนเดียว ไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติราชการ ทำให้ราชการของศาลยุติธรรมไม่อาจดำเนินไปได้ด้วยความสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นดังกล่าวส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นมีความล่าช้ากระทบต่อการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและคู่ความในคดี ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการคดี สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในการ อำนวยความสะดวกให้ทั้ข้ประชาชนและผู้ตรวจวินิจฉัยคดีพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรมโดยกำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค และอำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ

สภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการกฤษฎีกา ในการแก้ไขเพิ่มเติมเหตุผลโดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๕ และเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของวุฒิสภา จึงขอส่งเหตุผลที่ได้แก้ไขมาเพื่อพิจารณา

ย

ร่าง
พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละหนึ่งคน จำนวนเก้าภาค มีสถานที่ตั้ง และเขตอำนาจตามที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา กับให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละสามคน ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกา จะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคมากกว่าสามคนแต่ไม่เกินหกคนก็ได้

เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาภาคว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้ผู้ที่มิมีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษา
คนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

“ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่ง
ตามวรรคหนึ่งไม่ได้”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๔ แห่งพระธรรมนูญ
ศาลยุติธรรม

“ให้รองอธิบดีผู้พิพากษามาตรเป็นผู้พิพากษาในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจด้วย
โดยให้มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) และให้มีหน้าที่ช่วยอธิบดีผู้พิพากษามาตร
ตามที่อธิบดีผู้พิพากษามาตรมอบหมาย”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๒๘ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษามาตร
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น รองอธิบดีผู้พิพากษามาตร หรือ
ผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นของศาลนั้น ซึ่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษามาตร หรือ
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี มอบหมาย”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๒๙ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษามาตร
รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น รองอธิบดีผู้พิพากษามาตร หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๗ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....

.....

ถูกต้องตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

y d.

(นางบุษกร อัมพรประภา)

ผู้อำนวยการสำนักการประชุม
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และจัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

เนื่องจากปริมาณงานของตุลาการและจำนวนคดีของศาลยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ แต่ผู้รับผิดชอบกำกับดูแลงานของศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาคมีอธิบดีผู้พิพากษาภาคเพียงคนเดียว ไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติราชการ ทำให้การกำกับดูแลงานของศาลยุติธรรมไม่อาจดำเนินไปได้ด้วยความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และการที่จำนวนคดีเพิ่มมากขึ้นจะทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นมีความล่าช้า มีผลกระทบต่อความยุติธรรมแก่ประชาชนและคู่ความในคดี ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการคดีและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมเป็นไปโดยสะดวกรวดเร็วมีประสิทธิภาพ และเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนและคู่ความในคดี จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม โดยกำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคและอำนาจหน้าที่ของรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค และปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษาภาคไปพร้อมกันด้วย

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ดังต่อไปนี้

๑.๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค เนื่องจากพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๓ กำหนดให้มีอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละ ๑ คน โดยไม่ได้กำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคไว้ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการบริหารราชการเมื่ออธิบดีผู้พิพากษาภาคไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ จึงจำเป็นต้องเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรมโดยกำหนดให้มีตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคดังกล่าว

๑.๒ แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของอธิบดีผู้พิพากษาภาคและรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค (มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙) เพื่อให้การบริหารราชการศาลยุติธรรมและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมมีความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น